

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a cincea)

12 septembrie 2017*

„Ajutoare de stat – Ajutoare regionale pentru investiții – Ajutor acordat de Germania pentru un proiect mare de investiții al BMW în Leipzig privind producția a două modele de vehicule electrice (i3 și i8) – Decizie prin care ajutorul este declarat parțial compatibil și parțial incompatibil cu piața internă – Articolul 107 alineatul (3) litera (c) TFUE – Articolul 108 alineatele (2) și (3) TFUE – Efectul stimulativ al ajutorului – Necesitatea ajutorului”

În cauza T-671/14,

Bayerische Motoren Werke AG, cu sediul în München (Germania), reprezentată de M. Rosenthal, de G. Drauz și de M. Schütte, avocați,

reclamantă,

susținută de

Freistaat Sachsen (Germania), reprezentat de T. Lübbig și de K. Gaßner, avocați,

intervenient,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată inițial de F. Erlbacher, de T. Maxian Rusche și de R. Sauer și ulterior de T. Maxian Rusche și de R. Sauer, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE și prin care se solicită anularea în parte a Deciziei C(2014) 4531 final a Comisiei din 9 iulie 2014 privind ajutorul de stat SA.32009 (11/C) (ex 10/N) pe care Republica Federală Germania intenționează să îl acorde BMW pentru un proiect mare de investiții în Leipzig,

TRIBUNALUL (Camera a cincea),

compus din domnii A. Dittrich, președinte, J. Schwarcz (raportor) și doamna V. Tomljenović, judecători,

grefier: S. Bukšek Tomac, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 8 septembrie 2016,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana

Hotărâre

Istoricul cauzei

- 1 Reclamanta, Bayerische Motoren Werke AG, este societatea-mamă a grupului Bayerische Motoren Werke (denumită în continuare „BMW”), care are ca activitate principală producția de autovehicule și de motociclete cu mărcile BMW, MINI și Rolls-Royce.
- 2 La 30 noiembrie 2010, Republica Federală Germania a notificat, în temeiul articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața [internă] în aplicarea articolelor [107 și 108 TFUE] (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare) (JO 2008, L 214, p. 3), un ajutor în valoare nominală de 49 de milioane de euro pe care intenționa să îl acorde în temeiul Investitionszulagengesetz 2010 (Legea privind acordarea de ajutoare pentru investiții) din 7 decembrie 2008, cu modificările ulterioare (BGBl. 2008 I, p. 2350, denumită în continuare „IZG”), în vederea construirii la Leipzig (Germania) a unei unități de producție a vehiculului electric i3 și a vehiculului hibrid reîncărcabil i8 ale BMW, în conformitate cu Liniile directe privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013 (JO 2006, C 54, p. 13, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 231, denumite în continuare „liniile directe”). Notificarea menționa costuri de investiții de 392 de milioane de euro (și anume, 368,01 milioane de euro fără dobânzi) și o intensitate a ajutorului de 12,5 %. Plata efectivă a ajutorului era condiționată de acordarea unei autorizații de către Comisia Europeană.
- 3 După ce a obținut unele observații suplimentare, la 13 iulie 2011, Comisia a decis să deschidă o procedură oficială de investigare în temeiul articolului 108 alineatul (2) TFUE și ulterior a obținut observațiile formulate de Republica Federală Germania în această privință. La 13 decembrie 2011, decizia intitulată „Ajutor de stat – Germania – Ajutor de stat SA.32009 (11/C) (ex 10/N) – LIP – Ajutor pentru BMW Leipzig – Invitație de a prezenta observații în temeiul articolului 108 alineatul (2) din TFUE” a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (JO 2011, C 363, p. 20). Prin scrisoarea din 3 februarie 2012, Comisia a informat Republica Federală Germania că nu a primit observații de la părțile terțe.
- 4 La 17 ianuarie 2012, autoritățile germane au modificat notificarea inițială în scopul includerii unui ajutor pentru o investiție suplimentară. Acesta a făcut obiectul unei decizii a beneficiarului ajutorului la o dată ulterioară deciziei de deschidere a procedurii oficiale de investigare. În acest context, Republicii Federale Germania i-au fost solicitate mai multe clarificări, pe care aceasta le-a furnizat Comisiei. Prin scrisoarea din 5 august 2013, Republica Federală Germania a informat din nou Comisia cu privire la alte modificări ale proiectului de ajutor, referitoare la reducerea quantumului ajutorului și a intensității acestuia.
- 5 La 9 iulie 2014, Comisia a adoptat Decizia C(2014) 4531 final privind ajutorul de stat SA.32009 (2011/C) (ex 2010/N) (denumită în continuare „decizia atacată”), al cărei articolul 1 are următorul cuprins:

„Ajutorul de stat pe care [Republica Federală] Germania intenționează să îl acorde în favoarea investiției efectuate de [reclamantă] în Leipzig, în valoare de 45 257 273 [de euro], este compatibil cu piața internă numai în cazul în care este limitat la suma de 17 milioane [de euro] (la prețurile din 2009); valoarea care depășește suma menționată (28 257 273 [de euro]) este incompatibilă cu piața internă.

În consecință, ajutorul poate fi acordat numai până la suma de 17 milioane EUR.”

- 6 În ceea ce privește motivarea deciziei atacate, trebuie să se arate, cu titlu introductiv, că în considerentul (113) al acesteia Comisia a constatat că, prin notificarea măsurii de ajutor planificate înainte de punerea sa în aplicare, Republica Federală Germania a respectat obligația prevăzută la articolul 108 alineatul (3) TFUE, precum și cerința de notificare individuală prevăzută la articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 800/2008. În continuare, în considerentele (114)-(123) ale deciziei menționate, Comisia a menționat în special că a procedat în conformitate cu liniile directoare, mai ales cu punctul 4.3 din acestea, intitulat „Ajutoarele pentru proiecte mari de investiții”, și cu Comunicarea sa privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții (JO 2009, C 223, p. 3). În acest context, după ce a stabilit că în speță nu era aplicabilă nota de subsol 65 din liniile directoare, referitoare la crearea unei piețe noi a produselor, Comisia a efectuat o analiză, în conformitate cu punctul 68 literele (a) și (b) din liniile directoare, pentru a stabili dacă pragurile prevăzute la acest punct urmau să fie depășite astfel încât ar fi trebuit să evalueze aprofundat ajutorul notificat. Astfel, în lumina informațiilor obținute de la Republica Federală Germania, Comisia a fost determinată să aprecieze dacă beneficiarul ajutorului urma să dispună de o cotă de piață care depășea 25 % pe piața produselor și pe piața geografică relevante. Comisia a arătat că, deși piețele respective nu puteau delimitate definitiv, urma să evalueze dacă beneficiarul deținea o asemenea cotă de piață pe cel puțin pe una dintre piețele plauzibile. Pe de altă parte, Comisia a subliniat că, în cazul în care se efectua asemenea evaluare aprofundată, aceasta nu aducea atingere analizei compatibilității ajutorului cu piața internă.
- 7 În ceea ce privește, mai specific, stabilirea piețelor produselor relevante, în primul rând, în considerentele (124)-(127) ale deciziei atacate Comisia a arătat în esență că avea îndoieli că vehiculele electrice și hibride făceau parte din piața globală a autoturismelor convenționale. În al doilea rând, în considerentele (128)-(132) ale deciziei atacate, mai întâi, Comisia a subliniat importanța specifică a analizei piețelor în privința vehiculelor i3, modele pur electrice (Battery Electric Vehicles), întrucât depășirea de acest model a pragurilor pertinente pe cel puțin una dintre piețele plauzibile ar fi fost suficientă pentru efectuarea de către Comisie a unei evaluări aprofundate, fără a avea obligația să stabilească piața relevantă pentru vehiculele i8, modele hibride reîncărcabile (Plug-in Hybrid Electric Vehicles). Pe de altă parte, Comisia a apreciat că nu putea concluziona cu certitudine că aceste vehicule făceau parte din segmentele C sau D ale pieței convenționale, potrivit „clasificării elaborate de IHS Global Insight”. În al treilea rând, în considerentele (133) și (134) ale deciziei atacate, Comisia a emis din nou rezerve cu privire la chestiunea dacă piața relevantă era piața vehiculelor electrice în segmentele sale combinate C și D. Astfel, după ce a constatat că piețele plauzibile ale produselor ar trebui să includă nivelul cel mai scăzut pentru care erau disponibile date statistice, Comisia a subliniat că trebuia să țină seama de situația specifică ce putea eventual apărea, și anume poziția dominantă pe care ar ocupa-o beneficiarul unui ajutor pe un singur segment, C sau D, al pieței vehiculelor electrice.
- 8 În ceea ce privește piața geografică relevantă, Comisia a arătat în esență în considerentele (135)-(140) ale deciziei atacate că susținerea Republicii Federale Germania potrivit căreia piața globală trebuia să fie recunoscută drept piața relevantă pentru vehiculele electrice nu era însoțită de informații suficiente de detaliate cu privire la aspectele descrise în Comunicarea Comisiei privind definirea pieței relevante în sensul dreptului comunitar al concurenței (JO 1997, C 372, p. 5, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 60). În consecință, inclusiv în lumina informațiilor care îi fuseseră comunicate, Comisia a concluzionat pe baza acestora că nu era în măsură să excludă dincolo de orice îndoială faptul că Spațiul Economic European (SEE) constituia piața geografică relevantă pentru vehiculele electrice sau hibride.
- 9 În aceste împrejurări, în considerentele (141)-(154) ale deciziei atacate, Comisia a evaluat cotele de piață pe care reclamanta, în calitate de beneficiar al ajutorului, urma să le obțină în mod teoretic pe anumite piețe potențiale și, în consecință, a decis că era aplicabilă Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții. În acest context, trebuie de asemenea să se arate că, în considerentul (156) al deciziei atacate, Comisia a constatat că, potrivit Hotărârii din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia (T-304/08, EU:T:2012:351), Comisia avea obligația să efectueze o evaluare aprofundată în toate cazurile în care efectele pozitive ale unui ajutor regional nu erau mai mari, în mod evident, decât eventualele efecte

negative ale acestora, chiar dacă nu erau depășite pragurile prevăzute la punctul 68 din liniile directoare. În prealabil, în considerentul (155) al deciziei atacate, Comisia a concluzionat că nu era dovedită lipsa unei „denaturări importante a concurenței” și că un ajutor de 50 de milioane de euro pentru o investiție de 400 de milioane EUR avea un potențial important de denaturare a concurenței.

- 10 În continuare, în cadrul evaluării aprofundate a ajutorului notificat, în considerentul (157) al deciziei atacate, Comisia a subliniat că trebuia să examineze în detaliu, pe baza criteriilor prevăzute în Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, dacă ajutorul în cauză era necesar pentru stimularea investiției și dacă avantajele măsurii de ajutor erau mai importante decât denaturarea concurenței și decât efectele asupra schimburilor comerciale dintre statele membre rezultate ca urmare a acordării ajutorului.
- 11 În această privință, în considerentele (160)-(173) ale deciziei atacate, Comisia a constatat în special că Republica Federală Germania demonstrase efectul stimulat al ajutorului notificat pe baza celui de al doilea scenariu prevăzut de Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, și anume cel care avea în vedere împrejurările în care, în lipsa ajutorului, investiția în discuție ar fi fost realizată în altă regiune a Uniunii Europene. La acest nivel, Comisia a subliniat că Republica Federală Germania susținuse că construirea unității la München (Germania) constituia o măsură alternativă la unitatea din Leipzig. Comisia a afirmat în special că din unele documente esențiale prezentate comitetului de direcție al reclamantei în luna decembrie 2009 rezulta că „proiectul de investiții din München ar fi costat cu 17 milioane [de euro] mai puțin [...] decât în Leipzig, în absența ajutorului”. După ce a subliniat că un alt element, referitor și acesta la amplasarea investiției, consta în posibilitatea strategică pe termen lung de extindere a capacității de producție în viitor, însă întreprinderea nu prezentase elementul respectiv în termeni monetari, Comisia a evidențiat alte documente interne ale întreprinderii, atestând „că disponibilitatea ajutorului de stat în valoare de 50 de milioane [de euro] [fusesse] analizată în etapa de pregătire a deciziei privind realizarea investiției/amplasarea”.
- 12 În ceea ce privește caracterul proporțional al ajutorului notificat, în considerentele (174)-(189) ale deciziei atacate, Comisia a arătat în esență că într-o situație care corespunde celui de al doilea scenariu, potrivit punctului 33 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, „pentru un stimulent privind locația, ajutorul [ar] fi considerat [...] ca fiind proporțional în cazul în care [ar fi] egal cu diferența dintre costurile nete pentru ca întreprinderea beneficiară să investească în regiunea asistată și costurile nete pentru investiții în altă (alte) regiune (regiuni)”.
- 13 În speță, Comisia a apreciat în esență că valoarea de 17 milioane de euro, ce reprezenta diferența de cost dintre cele două unități (Leipzig și München), calculată pe baza unor cheltuieli care constau în costurile de investiție în produs, costurile de investiții structurale, costurile de planificare și de construire, costurile de producție, costurile de livrare, costurile fixe, costurile de logistică și tarifele internaționale pentru expedieri, trebuia să fie considerată quantumul ajutorului ce constituia suma minimă necesară pentru a modifica decizia beneficiarului ajutorului în ceea ce privește amplasarea investiției. Prin urmare, Comisia a considerat acest quantum proporțional cu obiectivul de dezvoltare regională urmărit de ajutor. În plus, Comisia a considerat că posibilitatea de extindere strategică care nu era disponibilă în München nu trebuia să fie luată în considerare în acest cadru, în vederea testului de proporționalitate a ajutorului notificat, întrucât aceasta devenea relevantă doar pe termen foarte lung, dincolo de durata proiectului de investiții în cauză.
- 14 În considerentul (176) și următoarele ale deciziei atacate, Comisia a respins argumentul invocat de Republica Federală Germania potrivit căruia caracterul proporțional al unei măsuri nu trebuia să fie apreciat exclusiv pe baza documentelor ce reflectau situația la momentul luării deciziei relevante privind realizarea investiției/amplasarea, ci și în lumina costurilor suplimentare efective, și anume, în speță, luând în considerare un quantum total de 50 de milioane de euro care includea costuri suplimentare de 29 de milioane de euro „care au apărut înainte de sfârșitul anului 2012”. În esență,

Comisia a afirmat în această privință că nu poate fi permisă demonstrarea existenței efectului de stimulare și a proporționalității ajutorului pe baza unor documente care conțineau cifre foarte diferite în ceea ce privește dezavantajele și costurile nete legate de amplasarea investiției în regiunea asistată. Potrivit Comisiei nu exista în special un drept de utilizare a unor documente ce detaliau costuri care apăruseră după mai mulți ani de la luarea deciziei privind realizarea investiției/amplasarea, chiar dacă începuseră deja lucrările privind proiectul de investiții.

- 15 În considerentele (190)-(198) ale deciziei atacate, după ce a evaluat efectele pozitive și negative ale ajutorului notificat, Comisia a efectuat o comparare a acestora, concluzionând că efectele pozitive ale ajutorului în quantum de 17 milioane de euro aveau o pondere mai mare decât efectele negative ale acestuia asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și orice efecte sociale și economice negative în amplasarea alternativă, care era o regiune mai dezvoltată și mai favorizată.
- 16 În sfârșit, în considerentele (199)-(202) ale deciziei atacate, Comisia a respins argumentul invocat de Republica Federală Germania, potrivit căruia competența de care dispunea pentru a examina compatibilitatea cu piața internă a măsurii de ajutor în discuție, în conformitate cu Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, ar fi limitată la partea din valoarea ajutorului solicitat care se situează peste pragul de notificare prevăzut la articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 800/2008.

Procedura și concluziile părților

- 17 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 19 septembrie 2014, reclamanta a introdus prezenta acțiune. La 4 decembrie 2014, Comisia a depus memoriul în apărare.
- 18 În temeiul articolului 24 alineatul (6) din Regulamentul de procedură al Tribunalului din 2 mai 1991, în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 8 decembrie 2014 (JO 2014, C 439, p. 30) a fost publicat un aviz privind acțiunea introdusă în prezenta cauză.
- 19 La 28 ianuarie 2015, reclamanta a depus la grefa Tribunalului replica și, la 11 martie 2015, Comisia a depus replica.
- 20 La 16 ianuarie 2015, intervenientul, Freistaat Sachsen, a introdus o cerere de intervenție în susținerea reclamantei. Comisia și reclamanta au depus observații la grefa Tribunalului la 4 și, respectiv, la 10 februarie 2015. Cererea de intervenție a fost admisă prin Ordonanța din 11 mai 2015 a președintelui Camerei a cincea a Tribunalului.
- 21 La 3 iulie 2015, intervenientul a depus la grefa Tribunalului memoriul în intervenție, cu privire la care reclamanta și Comisia au depus observații la 14 septembrie 2015.
- 22 La 17 septembrie 2015, grefa Tribunalului a notificat părților închiderea fazei scrise a procedurii. La 22 septembrie 2015, Comisia a arătat că nu solicita organizarea unei ședințe. La 7 octombrie 2015, reclamanta a arătat că dorea să fie ascultată.
- 23 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a cincea) a decis deschiderea fazei orale a procedurii.
- 24 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 8 septembrie 2016.

25 Reclamanta solicită Tribunalului:

- anularea deciziei atacate, „în măsura în care în aceasta se declară ca fiind incompatibilă cu piața internă suma de 28 257 273 de euro, care corespunde părții din ajutorul de 45 257 273 de euro solicitat care depășește suma de 17 milioane de euro”;
- cu titlu subsidiar, „anularea [deciziei menționate], în măsura în care în aceasta se declară ca fiind incompatibilă cu piața internă suma de 22,5 milioane de euro, exceptată de la obligația de notificare prin articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 800/2008”;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

26 Comisia solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunii;
- obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

27 Intervenientul solicită în esență Tribunalului să se pronunțe conform concluziilor depuse de reclamantă.

În drept

28 Reclamanta invocă trei motive. Primul motiv este întemeiat pe încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE, al doilea motiv este întemeiat pe încălcarea articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE și al treilea motiv, invocat cu titlu subsidiar, este întemeiat pe încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE și a Regulamentului nr. 800/2008, ce rezultă din limitarea cuantumului ajutorului la un quantum inferior celui exceptat de la obligația de notificare.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE

29 Primul motiv invocat de reclamantă cuprinde trei aspecte. Primul aspect este întemeiat pe lipsa unei examinări atente și imparțiale în cadrul procedurii preliminare de examinare. Al doilea aspect privește pretinsa lipsă a unei examinări atente și imparțiale în cadrul procedurii oficiale de investigare. Al treilea aspect privește aprecierea vădit eronată a caracterului aplicabil al Comunicării privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții.

Cu privire la primul aspect al primului motiv

30 Reclamanta consideră în esență că Comisia a încălcat articolul 108 alineatul (3) TFUE, precum și obligația de diligență și de bună administrare care îi revine întrucât, în cursul procedurii preliminare de examinare, nu ar fi încercat să depășească dificultățile legate de definirea pieței relevante. În opinia reclamantei, în cazul în care Comisia ar fi respectat principiul bunei administrări și ar fi interpretat în mod corect punctul 68 litera (a) din liniile directoare, nu ar fi recurs la o evaluare aprofundată a ajutorului în discuție. Reclamanta impută Comisiei și faptul că aceasta s-a abținut să angajeze discuții constructive cu Republica Federală Germania și cu ea.

31 Intervenientul arată în esență că susținerea Comisiei referitoare la sarcina probei, pe care își întemeiază deschiderea procedurii oficiale de investigare, nu este convingătoare. În opinia sa, Republica Federală Germania nu avea obligația să demonstreze „lipsa unor dificultăți serioase”, cu alte cuvinte un fapt negativ. De asemenea, potrivit intervenientului, Comisia nu putea nici să se prevaleze de o pretinsă insuficiență a informațiilor primite.

- 32 Comisia contestă susținerile reclamantei și ale intervenientului.
- 33 Tribunalul arată cu titlu introductiv că, în temeiul articolului 108 alineatul (3) TFUE, Comisia procedează la o examinare a ajutoarelor de stat aflate în stadiu de proiect, examinare al cărei obiect este acela de a-i permite să își formeze o primă opinie cu privire la compatibilitatea parțială sau totală a ajutoarelor respective cu piața internă. Procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE urmărește, la rândul său, apărarea drepturilor terților interesați și trebuie, în plus, să permită Comisiei să fie complet edificată cu privire la toate datele cazului înainte de a lua o decizie, în special prin intermediul observațiilor prezentate de terți interesați și de statele membre. Deși competența sa este limitată în ceea ce privește decizia de a iniția această procedură, Comisia beneficiază totuși de o anumită marjă de apreciere în identificarea și în examinarea împrejurărilor cazului pentru a stabili dacă acestea ridică dificultăți serioase. Conform scopului articolului 108 alineatul (3) TFUE și obligației de bună administrare care îi revine, Comisia poate în special să inițieze discuții cu statul care face notificarea sau cu terți în vederea depășirii, în cursul procedurii preliminare, a dificultăților eventual întâmpinate. (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 75 și jurisprudența citată).
- 34 Potrivit jurisprudenței, procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE are un caracter indispensabil atunci când Comisia întâmpină dificultăți serioase în a aprecia dacă un ajutor este compatibil cu piața internă (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 76 și jurisprudența citată).
- 35 În consecință, Comisia are sarcina de a stabili, în funcție de împrejurările de fapt și de drept proprii cazului, dacă dificultățile întâmpinate cu ocazia examinării compatibilității ajutorului necesită inițierea acestei proceduri. Această apreciere trebuie să respecte trei cerințe (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 77 și jurisprudența citată).
- 36 În primul rând, articolul 108 TFUE limitează puterea Comisiei de a se pronunța, la finalizarea procedurii preliminare de examinare cu privire la compatibilitatea unui ajutor cu piața internă, numai la măsurile care nu ridică dificultăți serioase, într-un mod în care acest criteriu are caracter exclusiv. Astfel, Comisia nu poate refuza să inițieze procedura oficială de investigare prevalându-se de alte împrejurări, precum interesul terților, considerații referitoare la economia procedurii sau orice alt motiv de conveniență administrativă sau politic (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 78 și jurisprudența citată).
- 37 În al doilea rând, în cazul în care întâmpină dificultăți serioase, Comisia este obligată să deschidă procedura oficială de investigare și nu dispune, în această privință, de nicio putere discreționară (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 79 și jurisprudența citată).
- 38 În al treilea rând, noțiunea de dificultăți serioase prezintă un caracter obiectiv. Existența unor astfel de dificultăți trebuie să fie căutată atât în împrejurările în care a fost adoptat actul atacat, cât și în conținutul acestuia, în mod obiectiv, prin efectuarea unei analize a motivelor deciziei în raport cu elementele de care dispunea Comisia atunci când s-a pronunțat cu privire la compatibilitatea cu piața internă a ajutoarelor în litigiu. Prin urmare, controlul de legalitate pe care Tribunalul îl efectuează cu privire la existența unor dificultăți serioase depășește, prin natura sa, examinarea erorii vădite de apreciere (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 80 și jurisprudența citată).
- 39 De asemenea, potrivit jurisprudenței, caracterul insuficient sau incomplet al examinării efectuate de Comisie cu ocazia procedurii de examinare preliminară constituie un indiciu al existenței unor dificultăți serioase (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 81 și jurisprudența citată).

- 40 Pe de altă parte, trebuie amintit că scopul examinării existenței unor dificultăți serioase este acela de a stabili dacă, în ziua în care a adoptat decizia de deschidere a procedurii oficiale de investigare, Comisia dispunea de informații suficient de complete pentru a aprecia compatibilitatea măsurii în litigiu cu piața internă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2010, Bundesverband deutscher Banken/Comisia, T-36/06, EU:T:2010:61, punctul 129). Comisia nu se poate limita la faza preliminară prevăzută la articolul 108 alineatul (3) TFUE pentru a lua o decizie favorabilă unei măsuri de stat decât dacă este în măsură să dobândească la finalizarea primei examinări convingerea că această măsură fie nu constituie un ajutor în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, fie, dacă este calificată drept ajutor, este compatibilă cu piața internă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2010, Bundesverband deutscher Banken/Comisia, T-36/06, EU:T:2010:61, punctul 125 și jurisprudența citată).
- 41 În plus, atunci când Comisia apreciază compatibilitatea ajutoarelor de stat cu piața internă din perspectiva derogării prevăzute la articolul 107 alineatul (3) TFUE, trebuie să țină seama de interesul Uniunii și nu se poate abține de la a evalua incidența acestor măsuri asupra pieței relevante sau asupra piețelor relevante din întregul SEE. Într-un asemenea caz, Comisia este obligată nu numai să se asigure că aceste măsuri sunt de natură să contribuie în mod efectiv la dezvoltarea economică a regiunilor în cauză, ci și să evalueze impactul acestor ajutoare asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și, în special, să aprecieze repercusiunile sectoriale pe care acestea le pot provoca în întreaga Uniune (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 82 și jurisprudența citată).
- 42 Pentru aplicarea articolului 107 alineatul (3) TFUE, Comisia beneficiază de o largă putere de apreciere, a cărei exercitare implică evaluări complexe de ordin economic și social care trebuie să fie efectuate în contextul Uniunii. În acest cadru, controlul jurisdicțional aplicat exercitării acestei puteri de apreciere se limitează la verificarea respectării normelor de procedură și de motivare, precum și la controlul exactității materiale a situației de fapt reținute și al lipsei unor erori de drept, a unor erori vădite în aprecierea faptelor sau a unui abuz de putere (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 83 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 2 martie 2012, Țările de Jos/Comisia, T-29/10 și T-33/10, EU:T:2012:98, punctul 102 și următoarele).
- 43 Cu toate acestea, adoptând norme de conduită și anunțând prin intermediul publicării acestora că le va aplica în viitor situațiilor vizate de acestea, Comisia își limitează propria putere de apreciere și nu se poate abate de la aceste norme fără să riște să fie sancționată, dacă este cazul, în temeiul unei încălcări a principiilor generale de drept, precum egalitatea de tratament sau protecția încrederii legitime, cu excepția situației în care furnizează argumente care să justifice, din perspectiva acestor principii, faptul că renunță la aplicarea propriilor norme (a se vedea Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 84 și jurisprudența citată).
- 44 În această privință, trebuie amintit că punctul 68 din liniile directoare instituie un prag al cotei de piață (25 %) a cărui depășire impune Comisiei deschiderea procedurii oficiale de investigare, prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE, chiar dacă, *a priori*, este de părere că ajutorul în cauză este compatibil cu piața internă. Totuși, din această normă nu reiese că deschiderea procedurii oficiale de investigare trebuie să fie exclusă atunci când nu sunt atinse aceste praguri și că, într-un asemenea caz, Comisia are obligația să considere ajutorul în mod direct ca fiind compatibil cu piața internă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctele 85, 86 și 88). Astfel, în această din urmă situație, Comisia are, cu siguranță, întotdeauna posibilitatea de a nu deschide procedura oficială de investigare, dar nu poate justifica această decizie pretinzându-se obligată de punctul 68 din liniile directoare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 88).

- 45 În speță, trebuie să se arate că Comisia a considerat că era necesară deschiderea procedurii oficiale de investigare. În această privință, Comisia a afirmat în special că nu putea să excludă că pragul stabilit la punctul 68 litera (a) din liniile directoare era depășit cel puțin pe anumite piețe ale produselor relevante.
- 46 Trebuie să se constate că, luând decizia să inițieze procedura oficială de investigare, Comisia nu a încălcat articolul 108 alineatul (3) TFUE și nici obligația de diligență și de bună administrare care îi revine.
- 47 Astfel, pe de o parte, după cum reiese din cuprinsul punctului 44 de mai sus, în situația în care există dificultăți serioase, Comisia are temeii să inițieze procedura oficială de investigare, independent de chestiunea depășirii pragului cotei de piață de 25 % stabilit la punctul 68 litera (a) din liniile directoare.
- 48 Pe de altă parte, trebuie amintit că, prin adoptarea punctului 68 litera (a) din liniile directoare, Comisia și-a impus obligația să inițieze procedura oficială de investigare în cazul depășirii pragului cotei de piață de 25 % (a se vedea punctul 44 de mai sus). Or, Comisia nu a săvârșit o eroare arătând că, în stadiul procedurii preliminare de examinare, nu putea să excludă depășirea acestui prag.
- 49 Astfel, contrar susținerilor reclamantei, nu se poate considera că, pe parcursul procedurii preliminare de examinare, Comisia nu a încercat în niciun fel să depășească dificultățile întâmpinate. În această privință, trebuie să se constate că, în urma notificării efectuate de Republica Federală Germania, care menționa că piața relevantă a produselor era piața vehiculelor electrice sau, în subsidiar, toate vehiculele convenționale și, în acest cadru, eventual segmentele C și D potrivit „clasificării elaborate de IHS Global Insight”, subliniind deopotrivă problematica ridicată de o asemenea segmentare în sectorul vehiculelor electrice, în timp ce, în ceea ce privește definirea pieței geografice relevante, era desemnată piața globală, Comisia a solicitat informații suplimentare prin scrisoarea din 31 ianuarie 2011 la care Republica Federală Germania a răspuns la 1 martie 2011.
- 50 Mai specific, din conținutul scrisorii Comisiei din 31 ianuarie 2011 reiese că informațiile suplimentare solicitate priveau mai ales motivele pentru care piața vehiculelor electrice era propusă ca piață relevantă, iar nu ca piață definită mai strict sau diferit, precum și motivele pentru care Republica Federală Germania a considerat că urma să fie constituită o piață a vehiculelor electrice integrată la nivel global, care cuprindea fluxuri comerciale generalizate. În plus, Comisia a urmărit să obțină anumite studii independente suplimentare și analize referitoare la segmentarea previzibilă a pieței relevante. Toate solicitările de informații sus-menționate trebuie percepute în contextul rezultat din cuprinsul punctelor 14 și 15 din scrisoarea în discuție, din care se poate deduce că, în opinia Comisiei, era dificilă elaborarea unei analize prospective în sectorul respectiv. În aceste condiții, Comisia a apreciat că nu putea să excludă că reclamanta a putut să dobândească, în special în segmentele combinate C și D ale pieței vehiculelor electrice în SEE, o cotă care depășea 25 %. Astfel, Comisia a considerat necesar să solicite informații detaliate cu privire la diferitele segmente eventual relevante.
- 51 Analizând în continuare răspunsul Republicii Federale Germania din 1 martie 2011, în care au fost evidențiate în special dificultățile privind delimitarea piețelor relevante, prin scrisoarea din 20 aprilie 2011, Comisia a solicitat informații suplimentare, îndeosebi în privința clasificării modelelor i3 și i8, și informații detaliate referitoare la piața geografică relevantă. Răspunsul i-a fost comunicat la 25 mai 2011.
- 52 Contrar susținerilor reclamantei, Comisia nu s-a limitat să critice insuficiența anumitor informații obținute de la Republica Federală Germania referitoare la piața produselor și la piața geografică relevantă. Astfel, din cuprinsul diferitor scrisori menționate anterior, coroborate cu decizia de deschidere a procedurii oficiale de investigare, reiese că Comisia a evaluat în contextul lor informațiile obținute deja și că a concluzionat că se afla în imposibilitatea de a-și exprima poziția în mod definitiv, în special cu privire la piețele relevante, în lipsa deschiderii procedurii oficiale de investigare cu scopul

de a adresa întrebări terților referitoare la aspectele în privința cărora continua să întâmpine dificultăți serioase. În ceea ce privește piața geografică vizată în mod concret în susținerile reclamantei, Comisia a considerat printre altele că elementele pe care le obținuse nu permiteau să se demonstreze corespunzător cerințelor legale existența actuală a unei piețe globale pentru produsele relevante. Prin scrisoarea Comisiei din 17 februarie 2012 au fost solicitate alte elemente suplimentare.

- 53 De altfel, trebuie arătat că Comisia a evidențiat în mod întemeiat dificultățile și incertitudinile pe care le-a întâlnit, întrucât Republica Federală Germania a subliniat, în scrisoarea sa din 1 martie 2011, dificultățile privind delimitarea piețelor relevante. În primul rând, aceasta afirmă că piața vehiculelor electrice sau a vehiculelor electrice ușoare nu putea fi încă definită și că piața vehiculelor hibride „avea tendința să se deschidă doar la nivelul segmentelor superioare”, cu alte cuvinte segmentele E și F. Prin urmare, relevantă ar fi piața globală a vehiculelor convenționale, în ansamblu, fără o altă subsegmentare. În al doilea rând, în răspunsul la întrebările concrete adresate de Comisie cu privire la segmentele în care puteau fi încadrate vehiculele electrice, Republica Federală Germania a arătat că, din cauza lungimii lor, vehiculele i3 făceau parte din segmentele B și C, însă, din cauza prețului acestora, clasificarea lor ar fi mai degrabă justificată în segmentul D. În al treilea rând, în ceea ce privește vehiculele electrice produse de concurenții reclamantei, și acestea ar fi dificil de clasificat în lipsa unor informații detaliate, însă ar putea fi încadrate, în opinia Republicii Federale Germania, în special în segmentele A, B sau C. În plus, întrucât vehiculele electrice au început să fie produse în serie doar recent, noile capacități de producție ar avea drept consecință faptul că întreprinzătorul aflat într-o poziție de pionier ar câștiga din punct de vedere statistic cote semnificative de piață. Totuși, în această privință, Republica Federală Germania a susținut deopotrivă că în contextul analizei efectuate conform punctului 68 din liniile directoare nu ar trebui să se țină seama de această împrejurare întrucât liniile directoare ar urmări mai degrabă obiectivul ce constă în excluderea situațiilor de supracapacitate sau de prezență pe piață a întreprinderilor aflate în poziție dominantă.
- 54 Aceste elemente, analizate în ansamblu, au determinat Comisia să solicite informațiile suplimentare menționate la punctele 49-51 de mai sus. În aceste împrejurări, trebuie înlăturată susținerea reclamantei potrivit căreia Comisia nu ar fi recurs în mod real la un dialog veritabil cu Republica Federală Germania. Pe de altă parte, întrucât susținerile reclamantei au în vedere și lipsa unor discuții între Comisie și aceasta, este suficient să se constate că, în conformitate cu Hotărârea din 8 iulie 2004, Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia (T-198/01, EU:T:2004:222, punctele 191-193), care trebuie aplicată în speță prin analogie în ceea ce privește procedura preliminară de examinare, Comisiei nu i se impunea o asemenea cerință.
- 55 Prin urmare, primul aspect al primului motiv trebuie să fie respins ca nefondat și în orice caz fără a fi necesară pronunțarea asupra temeiniciei celorlalte susțineri ale părților, precum cea a intervenientului referitoare la imposibilitatea ca reclamanta să dovedească un pretins fapt negativ și fără a fi necesară pronunțarea asupra chestiunii dacă o eventuală eroare care afectează decizia de deschidere a procedurii oficiale de investigare ar putea să repună în discuție legalitatea deciziei atacate.

Cu privire la al doilea aspect al primului motiv

- 56 Reclamanta susține în esență că incertitudinile legate de definirea pieței în cadrul analizei prevăzute la punctul 68 litera (a) din liniile directoare, rezultate în special din decizia atacată, ar fi trebuit să fie eliminate cel târziu în cadrul procedurii oficiale de investigare. În opinia sa, întrucât aceste incertitudini decurgeau direct din metoda adoptată de Comisie, aceasta din urmă nu putea să invoce pretinsul fapt că nici participanții, nici terții nu furnizaseră informațiile relevante ca răspuns la publicarea deciziei de deschidere a procedurii oficiale de investigare. În împrejurările cauzei, Comisia avea obligația să recurgă la alte mijloace pentru a se lămurii pe deplin cu privire la toate datele cauzei, de exemplu prin recurgerea la un expert extern sau prin efectuarea unei anchete de piață. În opinia reclamantei, metoda adoptată de Comisie ar fi condus la o inegalitate de tratament nejustificată.

- 57 Intervenientul contestă metoda adoptată de Comisie pentru stabilirea pieței relevante. În primul rând, acesta susține că metoda respectivă a condus la obstacole pe plan juridic și poate fi calificată drept arbitrară. În al doilea rând, arată că definiția pieței compromise repartizarea competențelor între Comisie și statele membre. În al treilea rând, în opinia sa, există o lipsă aparentă a justificării sau a temeiului factual al definiției pieței. În sfârșit, potrivit intervenientului, definiția pieței încalcă principiul general al egalității de tratament.
- 58 Comisia contestă susținerile reclamantei și ale intervenientului.
- 59 Cu titlu introductiv, Tribunalul arată, similar Comisiei, că prezenta critică formulată de reclamantă trebuie să fie considerată, din cauza conținutului său, ca având în vedere o pretinsă încălcare a articolului 108 alineatul (2) TFUE, iar nu a articolului 108 alineatul (3) TFUE. Astfel, aceasta privește o pretinsă neîndeplinire a obligațiilor de examinare în cadrul procedurii oficiale de investigare.
- 60 În continuare, Tribunalul arată că principala critică formulată de reclamantă privește în esență modul în care Comisia a evaluat elementele care îi permit să aprecieze care erau piața relevantă și cota reclamantei pe piața respectivă. Mai specific, reclamanta susține că, din cauza lipsei unor analize suficient de aprofundate referitoare la definiția pieței relevante, Comisia ar fi săvârșit erori atunci când a stabilit dacă, în scopul examinării compatibilității ajutorului notificat cu piața internă, trebuia să aplice Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții sau doar liniile directoare.
- 61 În această privință, Tribunalul arată că punctul 68 din liniile directoare are următorul cuprins:
- „68. Atunci când valoarea totală a ajutorului din toate sursele depășește 75 % din valoarea maximă a ajutorului pe care poate să îl primească o investiție cu cheltuieli eligibile de o sută de milioane de euro, aplicând plafonul standard al ajutorului în vigoare pentru întreprinderile mari de pe harta ajutoarelor regionale aprobate la data acordării ajutorului și atunci când:
- (i) beneficiarul ajutorului realizează mai mult de 25 % din vânzările produsului (produselor) în cauză pe piața (piețele) în cauză înainte de investiție sau mai mult de 25 % după realizarea investiției [...]
- [...]
- Comisia autorizează ajutoarele regionale pentru investiții numai după ce verifică amănunțit, după deschiderea procedurii prevăzute la articolul [108] alineatul (2) [TFUE], dacă ajutorul este necesar pentru stimularea investiției, iar avantajele măsurii de ajutor sunt mai importante decât denaturarea concurenței și decât efectele asupra comerțului dintre statele membre rezultate ca urmare a acordării ajutorului.”

62 La nota de subsol 63, aferentă punctului citat anterior, se precizează că, înainte de intrarea în vigoare a liniilor directoare, și anume la 1 ianuarie 2007, Comisia intenționa să elaboreze alte orientări privind criteriile de care urma să țină seama în cursul evaluării aspectului dacă ajutorul era necesar pentru a produce un efect de stimulare a investițiilor și dacă avantajele ajutorului compensau denaturările concurenței și efectele asupra comerțului dintre statele membre pe care aceasta le producea.

63 Astfel cum susține Comisia, în vederea aprecierii compatibilității cu articolul 107 alineatul (3) TFUE a ajutoarelor pentru proiecte mari de investiții care depășesc pragurile prevăzute la punctele 68-70 din liniile directoare, trebuie să se aplice Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, din cauza riscurilor specifice de denaturare a concurenței și a efectelor asupra comerțului care sunt în legătură cu acestea.

- 64 Mai specific, trebuie să se arate că, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 6 și 7 Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, punctele 68-70 din liniile directoare trebuie interpretate luând în considerare faptul că anumite ajutoare regionale cu un quantum ridicat pentru proiecte mari de investiții pot avea efecte substanțiale asupra comerțului și pot determina denaturări considerabile ale concurenței. Este motivul pentru care politica anterioară a Comisiei a fost, în principiu, să nu autorizeze ajutoare pentru proiecte mari de investiții care depășeau anumite praguri, iar la data pertinentă pentru prezentul litigiu politica acesteia constă în aprecierea unor asemenea ajutoare în condiții detaliate.
- 65 Cu toate acestea, deși punctul 68 din liniile directoare stabilește obligația Comisiei de a efectua o verificare amănunțită a chestiunii dacă ajutorul în cauză este necesar pentru a produce un efect de stimulare a investiției și dacă avantajele ajutorului sunt mai importante decât denaturarea concurenței și decât efectele asupra comerțului dintre statele membre rezultate ca urmare a acordării ajutorului, această regulă nu are drept consecință să o împiedice să efectueze o asemenea verificare atunci când pragurile în discuție nu sunt depășite (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctul 88). Astfel, simplul fapt că pragurile prevăzute de liniile directoare nu sunt depășite nu are drept consecință automată compatibilitatea ajutorului cu piața internă. Dimpotrivă, chiar în ipoteza în care pragurile respective nu sunt depășite sau sunt îndeplinite celelalte condiții prevăzute de liniile directoare, Comisia are dreptul să verifice dacă avantajele în termeni de dezvoltare regională sunt mai mari decât inconveniențele cauzate de proiectul respectiv în termeni de denaturare a concurenței (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2012, Smurfit Kappa Group/Comisia, T-304/08, EU:T:2012:351, punctele 90-97), ceea ce presupune în special controlul caracterului necesar al ajutorului în discuție.
- 66 Având în vedere aceste considerații, trebuie să se confirme concluzia Comisiei cuprinsă în considerentul (156) al deciziei atacate, potrivit căreia avea dreptul să realizeze o evaluare detaliată a ajutorului în discuție, independent de chestiunea dacă erau depășite pragurile prevăzute la punctul 68 din liniile directoare. În special, nicio împrejurare nu se opunea ca, în cadrul acestui control, Comisia să aplice Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții în cadrul examinării caracterului necesar al ajutorului în discuție.
- 67 În acest context, trebuie respins și argumentul reclamantei întemeiat pe o încălcare a principiului egalității de tratament. În această privință, este suficient să se amintească, în mod contrar celor sugerate de reclamantă, că și în ceea ce privește ajutoarele acordate întreprinderilor care au o cotă de piață mai mică de 25 % Comisia recurge la o examinare în lumina cerințelor prevăzute la articolul 107 alineatul (3) TFUE, care, eventual, implică o examinare a caracterului necesar al ajutorului în discuție.
- 68 Prin urmare, se impune respingerea celui de al doilea aspect al prezentului motiv, fără a fi necesară pronunțarea asupra argumentelor prin care se urmărește să se demonstreze că, în speță, Comisia nu avea dreptul să considere că fusese depășit pragul prevăzut la punctul 68 litera (a) din liniile directoare și că motivarea deciziei atacate era insuficientă în această privință.

Cu privire la al treilea aspect al primului motiv

- 69 La rândul său, acest aspect cuprinde patru critici întemeiate, prima, pe o eroare vădită rezultată din lipsa definiției pieței relevante, a doua, pe o eroare vădită de apreciere săvârșită în definirea pieței relevante a produselor în scopul stabilirii cotelor de piață, al treilea, pe o eroare vădită de apreciere săvârșită la definirea pieței geografice relevante în scopul stabilirii cotelor de piață și, în sfârșit, a patra, pe stabilirea vădit eronată a cotelor de piață.

- 70 În mod transversal în privința tuturor acestor critici, reclamanta susține că încălcarea obligației de examinare atentă și imparțială a determinat o eroare vădită de apreciere, în măsura în care Comisia a considerat că era justificat să treacă la „faza următoare a procedurii oficiale de investigare” și să aplice în acest context Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții.
- 71 În această privință, în primul rând, trebuie amintit că concluzia Comisiei cuprinsă în considerentul (156) al deciziei atacate, potrivit căreia avea să efectueze o evaluare detaliată a ajutorului în discuție, independent de chestiunea dacă erau depășite pragurile prevăzute la punctul 68 din liniile directoare, trebuie să fie confirmată.
- 72 În al doilea rând, trebuie să se arate că doar această concluzie justifică decizia Comisiei de a efectua o examinare detaliată a compatibilității ajutorului în discuție cu piața internă și în special a caracterului necesar al acestuia.
- 73 Prin urmare, trebuie respinse ca inoperante toate argumentele invocate de reclamantă în cadrul celui de al treilea aspect al primului motiv și prin care urmărește să demonstreze că Comisia nu ar fi trebuit să constate că fusese depășit pragul cotelor de piață de 25 % prevăzut la punctul 68 din liniile directoare și, prin urmare, acest motiv în totalitate.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE

- 74 Al doilea motiv invocat de reclamantă cuprinde patru aspecte. Primele trei aspecte privesc aprecierea vădit eronată a efectului stimulativ al ajutorului, a oportunității ajutorului și, respectiv, a efectelor ajutorului. În sfârșit, al patrulea aspect privește pretinsa constatare vădit eronată a situației de fapt în ceea ce privește costurile suplimentare efective.
- 75 Cu titlu introductiv, reclamanta arată că nici Regulamentul nr. 800/2008, nici liniile directoare nu cuantifică efectul stimulativ. În special, nu ar fi necesar să se stabilească inconveniente locale de amplasare, care ar putea fi compensate printr-o „măsură stimulativă”. În ceea ce privește oportunitatea ajutorului, logica articolului 107 alineatul (3) TFUE și a Regulamentului nr. 800/2008 nu condiționează, în opinia reclamantei, quantumul ajutorului de dovada unor costuri suplimentare. Chiar dacă Tribunalul nu ar împărtăși această analiză, potrivit reclamantei, ar fi necesar să se considere că oportunitatea ajutorului ar trebui să se bazeze mai degrabă pe costurile suplimentare efective decât pe costurile de planificare evaluate în prealabil. În loc să aprecieze avantajele și inconveniente proiectului de investiție, Comisia s-ar fi limitat să constate că orice ajutor care este mai mare decât diferența de costuri, evaluată inițial, provoca o denaturare puternică a concurenței.

Cu privire la primul aspect al celui de al doilea motiv

- 76 Reclamanta consideră ca fiind viciată de o eroare vădită aprecierea Comisiei potrivit căreia „nu au fost dovedite nici efectul stimulativ, nici oportunitatea ajutorului” pentru partea din ajutor care este mai mare decât quantumul de 17 milioane de euro. În opinia reclamantei, condițiile aprecierii „distincte” a efectului stimulativ sunt stabilite la articolul 8 alineatul (3) litera (e) din Regulamentul nr. 800/2008. Reclamanta susține că efectul stimulativ al acordării ajutorului de 49 de milioane de euro era dovedit, făcând în acest context trimitere mai ales la considerentul (172) al deciziei atacate. Ajutorul în acest quantum ar permite, în opinia sa, nu numai să compenseze inconveniente locale de amplasare, ci și să acopere alte inconveniente, dintre care unele „nu sunt evaluabile cifric”, legate de riscurile unei investiții într-o vehicul total nou, fabricat în afara unității principale a întreprinderii. Reclamanta susține că este îndoielnic că diferența de costuri, evaluată la 17 milioane de euro la momentul deciziei

referitoare la realizarea investiției, a constituit pentru BMW un stimulent suficient pentru realiza proiectul acesteia la Leipzig. De altfel, o asemenea chestiune nu a fost ridicată la nivelul conducerii acestei întreprinderi.

77 Intervenientul arată că, în conformitate cu articolul 107 alineatul (3) TFUE, inconveniente inerente unei investiții trebuie „cel puțin să fie compensate” deoarece compensarea acestora ar fi unicul mod de creare a unui stimulent pentru realizarea de investiții în regiunile asistate. Cu toate acestea, ar trebui instituite alte stimulente pentru a permite regiunilor defavorizate să recupereze întârzierea din punct de vedere economic. Deși dreptul primar interzice supracompensarea, totuși acesta nu se întemeiază pe principiul unei subcompensări. Ar rezulta că toate costurile suplimentare generate de investiția în discuție, până la plafonul autorizat, ar fi compatibile cu piața internă.

78 Comisia contestă susținerile reclamantei și ale intervenientului.

79 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, în măsura în care anumite motive ale unei decizii sunt, prin ele însele, de natură să o justifice corespunzător cerințelor legale, în orice caz, viciile care ar putea afecta alte motive ale actului nu au niciun efect asupra părții sale dispozitive. În plus, din moment ce partea dispozitivă a unei decizii a Comisiei se întemeiază pe mai multe elemente de raționament, fiecare dintre acestea fiind suficient în sine pentru a constitui temeiul părții dispozitive respective, acest act nu trebuie anulat, în principiu, decât dacă fiecare dintre aceste elemente este nelegal. În această ipoteză, o eroare sau o altă nelegalitate care ar afecta doar unul dintre elementele de raționament nu poate fi suficientă pentru a justifica anularea deciziei în litigiu, din moment ce această eroare nu a putut avea o influență decisivă în ceea ce privește partea dispozitivă reținută de instituția care a adoptat această decizie (Hotărârea din 14 ianuarie 2009, Kronoply/Comisia, T-162/06, EU:T:2009:2, punctul 62).

80 În continuare, trebuie să se arate că articolul 8 alineatul (3) din Regulamentul nr. 800/2008, la care face trimitere reclamanta, are următorul cuprins:

„Ajutoarele pentru întreprinderi mari reglementate de prezentul regulament sunt considerate a avea un efect stimulat în cazul în care statul membru verifică, înainte de a acorda ajutorul individual în cauză, în plus față de îndeplinirea condiției prevăzute la alineatul (2), dacă documentația pregătită de beneficiar stabilește unul sau mai multe dintre următoarele criterii:

[...]

(e) în ceea ce privește ajutoarele regionale pentru investiții menționate la articolul 13, faptul că proiectul nu ar fi fost realizat ca atare în regiunea asistată în cauză în absența ajutorului.”

81 În speță, astfel cum reiese din documentele de notificare, în special la punctele 2.3.1 și 2.3.2 din formularul de notificare, ajutorul în discuție constituia un ajutor pentru investiții pe care Republica Federală Germania intenționa să îl acorde în conformitate cu o schemă de ajutoare (IZG), dar care se încadra în sfera obligației de notificare individuală (a se vedea punctul 2 de mai sus). Astfel cum Comisia a arătat în mod întemeiat la punctele 71 și 72 din memoriul în apărare, precum și la punctul 40 din duplică, făcând trimitere la articolul 3 și la articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 800/2008, nu era vorba despre un ajutor prevăzut la articolul 8 alineatul (3) din acest regulament, ajutor „reglementat de regulamentul [menționat]”, ci de un ajutor notificat individual [a se vedea de asemenea considerentele (1)-(7) și articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 800/2008].

82 După cum s-a arătat în cadrul examinării primului motiv, Comisia avea dreptul să aprecieze caracterul necesar al ajutorului în discuție și nu exista niciun element care, în acest context, să se opună examinării acesteia dacă, în lipsa ajutorului, proiectul nu ar fi fost realizat în regiunea asistată în discuție.

- 83 Chestiunea principală este aceea dacă cuantumul ajutorului care poate fi considerat stimulat și în egală măsură proporțional era de 17 de milioane de euro, astfel cum susține Comisia, sau de 49 de milioane de euro, astfel cum susține reclamanta.
- 84 Trebuie să se arate că, în decizia atacată, Comisia a efectuat în mod întemeiat o analiză diferențiată a caracterului stimulat și proporțional al ajutorului. O asemenea diferențiere se conformează jurisprudenței (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 ianuarie 2009, Kronoply/Comisia, T-162/06, EU:T:2009:2, punctele 60-101). Întrucât anumite susțineri ale reclamantei, deși sunt prezentate în cadrul criticii privind caracterul stimulat, în realitate se referă mai degrabă la caracterul proporțional al ajutorului, ele vor fi analizate în partea consacrată criticii următoare.
- 85 În ceea ce privește efectul stimulat al ajutorului, astfel cum reiese din considerentul (160) și următoarele ale deciziei atacate, Comisia a analizat în mod întemeiat chestiunea dacă ajutorul contribuia în mod real la modificarea planurilor beneficiarului său în sensul că acesta l-ar face să ia decizia, în consecință, să investească în regiunea țintă.
- 86 În această privință, Comisia a analizat cele două scenarii prevăzute în Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții [a se vedea în acest sens punctul 19 și următoarele din comunicarea menționată și considerentul (163) și următoarele ale deciziei atacate].
- 87 După ce a amintit printre altele că statul membru care efectuează notificarea trebuie să prezinte probe în această privință, în considerentele (163)-(167) ale deciziei atacate, a exclus primul scenariu care ar consta, potrivit punctului 22 subpunctul 1 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, în demonstrarea faptului că „[a]jutorul ofer[ea] un stimulent pentru adoptarea unei decizii investiționale pozitive deoarece o investiție care altfel nu ar fi fost profitabilă pentru întreprindere indiferent de locație p[utea] fi efectuată în regiunea asistată”. Această concluzie a Comisiei nu a fost contestată în prezenta cauză în fața Tribunalului.
- 88 În ceea ce privește al doilea scenariu prevăzut la punctul 22 subpunctul 2 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, și anume în ceea ce privește chestiunea dacă „[a]jutorul ofer[ea] un stimulent pentru efectuarea unei investiții în regiunea respectivă mai degrabă decât în altă parte întrucât aceasta compens[a] dezavantajele nete și costurile legate de a alegerea locației în regiunea asistată”, în considerentele (168)-(173) ale deciziei atacate, Comisia a apreciat că acesta ar corespunde prezentei cauze.
- 89 În acest context, Comisia a făcut trimitere, în special în considerentul (170) al deciziei atacate, la informațiile obținute de la Republica Federală Germania referitoare, pe de o parte, la celelalte unități luate inițial în considerare pentru investiție și la analiza acestora efectuată de BMW și, pe de altă parte, la datele prin care se urmărea compararea costurilor legate de investiție la München și la Leipzig, cu alte cuvinte în cele două orașe care ar rămâne pe lista unităților care trebuiau luate în considerare în urma analizelor pregătitoare.
- 90 Comisia a reținut că calculele rezultate din unele documente din luna decembrie 2009 demonstau că, în lipsa ajutorului în discuție, costurile legate de investiția la München ar fi fost cu 17 milioane de euro mai mici decât la Leipzig. Pe de altă parte, Comisia a amintit avantajele strategice ale orașului Leipzig în raport cu alte unități analizate anterior, și anume, în plus față de posibilitatea creșterii în mod facil a producției, faptul că nu era necesară o construcție de tip „greenfield”, că unitatea de producție nu era departe de unitățile în care erau produse materialele plastice ranforsate cu fibre de carbon, că nu existau dificultăți lingvistice, că era asigurată protecția cunoștințelor și, în sfârșit, că unitatea nu era deosebit de îndepărtată de centrul de dezvoltare al beneficiarului ajutorului.

- 91 În sfârșit, după ce a arătat de asemenea că documentele ce atestau posibilitatea eventuală de a obține un ajutor de stat în cuantum de 50 de milioane de euro fusese analizată în etapa de pregătire a deciziei privind realizarea investiției și amplasarea, Comisia a concluzionat că „[Republica Federală] Germania a dovedit, pe baza acestor documente reale și actuale, că disponibilitatea ajutorului de stat a declanșat decizia de a amplasa investiția în producția modelului i3 în Leipzig mai degrabă decât în München”.
- 92 Astfel, trebuie să se sublinieze că Comisia a făcut trimitere la documentele prezentate conducerii grupului BMW în luna decembrie 2009 și care aveau ca obiect suma de 17 milioane de euro considerată costuri comparative suplimentare ale investiției la Leipzig, făcând trimitere și la alte documente care atestau că posibilitatea obținerii unui ajutor într-un cuantum mai mare, de 50 de milioane de euro, fusese de asemenea analizată în etapa de pregătire a deciziei privind realizarea investiției și amplasarea.
- 93 În această privință, Tribunalul evidențiază încă o dată faptul că, astfel cum reiese din decizia atacată, Comisia nu a concluzionat în sensul lipsei caracterului stimulativ al ajutorului, indiferent că este vorba despre cuantumul de 17 milioane de euro sau despre cuantumul de 50 de milioane de euro, care era, potrivit documentelor interne ale întreprinderii beneficiare, de ordinul unei „posibilități de obținere”. Comisia a constatat doar, în privința cuantumului ajutorului notificat care depășea 17 milioane de euro, că nu fusese îndeplinită cerința proporționalității, aspect care face obiectul unei critici separate în prezenta procedură.
- 94 Pe de altă parte, trebuie să se constate că, în mod contrar celor susținute de reclamantă, nu s-a demonstrat că efectul stimulativ pentru BMW era stabilit doar ca urmare a acordării eventuale a ajutorului în cuantum de aproximativ 50 de milioane de euro, evaluat de întreprinderea în discuție, iar nu din cauza celor 17 milioane de euro, aspect care ar reieși de asemenea din recomandarea adresată în legătură cu acest subiect consiliului de administrație al întreprinderii. Astfel, după cum se va analiza în detaliu la punctul 113 și următoarele de mai jos, referitoare la caracterul „necesar” al ajutorului, tocmai cuantumul de 17 milioane de euro, definit în sensul că era egal cu diferența previzibilă de costuri dintre unitatea din München și cea din Leipzig, fusese cel luat în considerare de organele de decizie ale întreprinderii beneficiare pentru a evalua fezabilitatea investiției respective la Leipzig și care, în final, a contribuit efectiv la realizarea acesteia ca proiect pe care întreprinderea respectivă nu l-ar fi finalizat prin propriile mijloace în regiunea asistată.
- 95 În aceste împrejurări, trebuie să se arate încă o dată că diferitele susțineri ale reclamantei privind cuantumul ajutorului care trebuia să fie considerat ca fiind conform cu piața internă, ce includ criticile referitoare la ceea ce ar fi un „amalgam nelegal” între efectul stimulativ și oportunitatea ajutorului, la chestiunile „cuantificării” efectului stimulativ sau chiar la chestiunile dacă „cuantumul ajutorului trebuia să fie limitat la diferența de costuri evaluată *ex ante*”, se referă, în realitate, la caracterul proporțional al ajutorului și vor face obiectul unei analize în cadrul criticii următoare.
- 96 În mod similar, în ceea ce privește susținerea reclamantei referitoare la conformitatea Comunicării privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții cu dreptul cu forță juridică superioară, invocată în replică, întrucât aceasta trebuie să fie înțeleasă în sensul că are în vedere nelegalitatea comunicării menționate, ea nu a fost invocată în mod clar în cererea introductivă și, în plus, nu a fost susținută. Prin urmare, aceasta este inadmisibilă. Pe de altă parte, sfera juridică a comunicării amintite a fost analizată deja (a se vedea punctul 43 de mai sus).
- 97 În sfârșit, în ceea ce privește susținerile intervenientului, rezumate la punctul 77 de mai sus, pe de o parte, în ceea ce privește susținerea potrivit căreia în speță ar rezulta o denaturare a concurenței în dezavantajul investitorului beneficiar al ajutorului, care totuși ar trebui să fie protejat, se impune respingerea sa întrucât nu are legătură cu un temei juridic suficient de precis. În special, dacă această susținere ar trebui să fie interpretată în sensul că are în vedere încălcarea principiului egalității de tratament în raport cu întreprinderile care au o cotă de piață mai mică de 25 %, s-a reținut deja că, în

speță, nu poate exista o încălcare a acestui principiu întrucât Comisia poate efectua analize aprofundate independent de faptul că acest prag este sau nu este depășit (a se vedea punctul 67 de mai sus). Dacă susținerea sus-menționată ar trebui să fie interpretată mai larg, este suficient să se constate că, în cadrul rolului său de control al ajutoarelor de stat, Comisia are obligația să evalueze efectele acestora asupra concurenței în ansamblu.

- 98 Pe de altă parte, în ceea ce privește susținerea intervenientului potrivit căruia ar exista o „subcompensare” în dezavantajul investitorului, aceasta putând eventual să fie legată de chestiunea dacă Comisia evaluase în mod adecvat caracterul proporțional al ajutorului, ea va fi analizată în cadrul criticii următoare.
- 99 Având în vedere cele de mai sus și întrucât Comisia a concluzionat în mod întemeiat, în considerentul (173) al deciziei atacate, în sensul existenței caracterului stimulativ al ajutorului, se impune respingerea primului aspect al celui de al doilea motiv.

Cu privire la al doilea aspect al celui de al doilea motiv

- 100 Acest aspect cuprinde la rândul său trei critici. Prima privește amalgamul inacceptabil dintre efectul stimulativ și oportunitatea ajutorului, al doilea privește eroarea vădită rezultată din aprecierea oportunității ajutorului bazată mai degrabă pe costurile planificate decât pe costurile efective, iar ultima privește pretinsa eroare vădită rezultată ca urmare a constatării unui quantum ce depășește inconvenientele locului de amplasare.
- 101 În opinia reclamantei, în esență, Comisia a apreciat vădit eronat oportunitatea ajutorului prin fuzionarea analizei efectului stimulativ și a oportunității ajutorului. În această privință, în considerentul (183) al deciziei atacate, Comisia ar fi observat că punctul 33 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții menționa în mod expres că „ajutorul [ar] fi considerat, în general, ca fiind proporțional în cazul în care [ar fi] egal cu diferența dintre costurile nete pentru ca întreprinderea beneficiară să investească în regiunea asistată și costurile nete pentru investiții în altă (alte) regiune (regiuni)”. Acesta ar fi motivul pentru care ajutorul a fost considerat proporțional doar dacă nu depășește „suma care a fost necesară pentru a fi luată decizia privind investiția în favoarea amplasării vizate”. Comisia s-ar fi întemeiat pe aceleași documente ca cele utilizate pentru a demonstra efectul stimulativ al ajutorului, cu alte cuvinte documentele de care dispunea consiliul de administrație al BMW la data deciziei de realizare a investiției, adoptată în luna decembrie 2009, și care indicau, în comparația dintre unitățile din Leipzig și München, o diferență de costuri de planificare de 17 milioane de euro. În schimb, Comisia ar fi respins documentele ulterioare ce reflectau costurile suportate după mai mulți ani de la adoptarea deciziei de realizare a investiției sau a deciziei referitoare la amplasare [a se vedea considerentul (180) al deciziei atacate].

– Cu privire la prima critică

- 102 Făcând trimitere la punctul 7 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, reclamanta arată că, în cadrul aprecierii oportunității ajutorului, Comisia ar fi trebuit să efectueze o evaluare aprofundată, în lumina dreptului concurenței, a chestiunii dacă, având în vedere costurile realizării investiției, ajutorul era mai mare decât quantumul necesar și determina astfel o denaturare a concurenței. Din logica articolului 107 alineatul (3) TFUE și a Regulamentului nr. 800/2008 ar rezulta că oportunitatea ajutorului nu ar depinde de raportul dintre quantumul ajutorului și dovada costurilor suplimentare, ci că ar fi în principiu posibil să fie acordate ajutoare în cadrul plafoanelor autorizate. Punctul 33 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, care, de altfel, nu poate prevala față de dispozițiile Regulamentului nr. 800/2008, nu ar conduce, în opinia sa, la o concluzie diferită. Reclamanta arată că Comisia săvârșește o eroare vădită

de apreciere când apreciază că punctul 33 din această comunicare trebuie să fie interpretat ca „normă generală” și „nicidecum ca exemplu”. În împrejurările cauzei, Comisia ar fi trebuit să țină seama de faptul că analiza privind poziția pe piață în temeiul punctului 68 litera (a) din liniile directoare nu s-a finalizat cu o concluzie clară. Reclamanta se referă de asemenea la caracterul evolutiv al piețelor relevante.

103 Comisia contestă susținerile reclamantei.

104 Tribunalul constată că din susținerea reclamantei reiese că „valoarea preconizată a ajutorului”, care, potrivit acesteia, era de 49 de milioane de euro, avea două componente. Potrivit susținerilor sale, prima componentă consta în suma care compensa inconvenientele amplasării, iar a doua componentă urmărea să acopere alte inconveniente care ar fi apărut în cadrul realizării proiectului și inconvenientele neevaluate cifric (și, parțial, nesusceptibile să fie evaluate cifric) legate obligatoriu de riscurile unei investiții într-un vehicul complet nou, bugetat cât mai exact, care nu era fabricat în unitatea principală a întreprinderii, ci într-o altă unitate de producție.

105 Similar Comisiei în ceea ce privește această a doua componentă, Tribunalul consideră că, prin intermediul ajutoarelor de stat, nu este necesară înlăturarea oricărui risc de investiție legat de un anumit proiect. Dimpotrivă, asemenea riscuri intră în sfera responsabilității întreprinderii beneficiare, cu atât mai mult cu cât acestea nu erau evaluate cifric sau, în parte, nu puteau fi evaluate cifric în prealabil. Criteriul relevant pentru evaluarea oportunității unui ajutor este doar acela dacă ajutorul era necesar pentru ca proiectul de investiție să fi fost realizat în regiunea asistată în discuție. Or, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 33 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, o asemenea situație există dacă ajutorul „este egal cu diferența dintre costurile nete pentru ca întreprinderea beneficiară să investească în regiunea asistată și costurile nete pentru investiții în altă (alte) regiune (regiuni)”.

106 În ceea ce privește susținerea reclamantei potrivit căreia, în temeiul articolului 13 din Regulamentul nr. 800/2008 și al punctului 38 din liniile directoare, intensitatea ajutorului admisibil ar fi calculată „numai pe baza costurilor eligibile”, trebuie să se arate că aceasta nu indică în mod clar modul în care aceste dispoziții ar ameliora poziția sa în speță. Astfel, textul acestora nu evidențiază obligația de a lua în considerare ulterior costurile care au fost efectuate în mod real într-un proiect concret care beneficia de un ajutor de stat regional.

107 De altfel, din însăși logica punctului 38 din liniile directoare reiese că, în principiu, înainte de începerea lucrărilor trebuie să fie prevăzute costurile care vor face obiectul ajutorului de stat. Astfel, se are în vedere că un ajutor poate fi acordat pe baza unei scheme de ajutoare numai dacă beneficiarul a făcut o cerere în acest sens și dacă autoritatea responsabilă cu administrarea schemei a confirmat ulterior în scris că, sub rezerva rezultatelor verificării de detaliu, proiectul îndeplinește în principiu condițiile de eligibilitate stabilite prin schemă „înainte de începerea lucrărilor la proiect”. În același sens, necesitatea unei „scrisori de intenție” emise de autoritatea competentă „înainte de începerea lucrărilor la proiect” este prevăzută de dispoziția în discuție pentru ajutoarele „ad-hoc”, sub rezerva autorizării măsurii de către Comisie. Pe de altă parte, se arată în mod expres că, în cazul în care lucrările încep „înainte de îndeplinirea condițiilor prevăzute [de dispoziția în discuție], întregul proiect va pierde dreptul la ajutor”. În sfârșit, nu mai este posibil nici să se pornească de la premisa reclamantei potrivit căreia „ar fi posibilă acordarea unui ajutor în cadrul plafoanelor autorizate” – cu trimitere la Regulamentul nr. 800/2008 și în special la articolul 6 alineatul (2) din acest regulament – întrucât această susținere se referă implicit la faptul că nu ar fi existat nevoia de apreciere a cuantumului său din punctul de vedere al proporționalității.

108 Referitor la susținerea întemeiată pe faptul că Comisia s-ar fi întemeiat pe aceleași documente în ceea ce privește atât aprecierea efectului stimulat, cât și a caracterului proporțional al ajutorului, trebuie să se constate că din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, în special din cuprinsul punctului 34 din aceasta, reiese că nu este

exclusă o asemenea abordare. Astfel, potrivit punctului menționat, „[î]n ultimă instanță, [costurile nete menționate la punctul 33] care se consideră că sunt legate de handicapurile regionale determină o profitabilitate mai scăzută a investiției” și, „[d]in acest motiv, calculele utilizate pentru analiza efectului de stimulare pot fi utilizate și pentru evaluarea măsurii în care ajutorul este proporțional”.

- 109 Trebuie de asemenea să se arate că din jurisprudență reiese că Comisia poate declara un ajutor compatibil cu articolul 107 alineatul (3) TFUE numai dacă poate constata că acest ajutor contribuie la realizarea unuia dintre obiectivele citate, obiective pe care întreprinderea beneficiară nu le poate îndeplini prin propriile mijloace în condiții normale de piață. Cu alte cuvinte, statelor membre nu trebuie să li se permită să efectueze plăți care ar aduce o ameliorare a situației financiare a întreprinderii beneficiare, fără a fi necesare pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute la articolul 107 alineatul (3) TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 ianuarie 2009, Kronoply/Comisia T-162/06, EU:T:2009:2, punctul 65 și jurisprudența citată).
- 110 Potrivit aceleiași jurisprudențe, nu se poate accepta, astfel, ca un ajutor să cuprindă modalități, în special cuantumul acestuia, ale căror efecte restrictive ar depăși ceea ce este necesar pentru ca ajutorul să poată îndeplini obiectivele admise de tratat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 ianuarie 2009, Kronoply/Comisia, T-162/06, EU:T:2009:2, punctul 66 și jurisprudența citată).
- 111 Pe de altă parte, constatarea lipsei necesității unui ajutor poate în special să decurgă din faptul că proiectul pentru care a fost acordat ajutorul a fost deja început, chiar finalizat de către întreprinderea interesată, înainte ca cererea de ajutor să fie transmisă autorităților competente, ceea ce exclude ca ajutorul respectiv să poată avea un rol de stimulare (Hotărârea din 15 aprilie 2008, Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, punctul 69).
- 112 În speță, trebuie amintit cu titlu introductiv că, în mod contrar susținerilor reclamantei, nu s-a demonstrat că efectul stimulat și caracterul necesar al ajutorului pentru BMW au fost stabilite doar pentru motivul unei acordări eventuale a unui ajutor în cuantum de 50 milioane de euro (a se vedea punctul 94 de mai sus).
- 113 În această privință, din documentul pe care Republica Federală Germania l-a adresat Comisiei la 5 aprilie 2012, referitor în special la analiza efectuată de o firmă de audit ca răspuns la scrisorile Comisiei din 17 februarie 2012 și 21 martie 2012, reiese că o comparație efectuată între unitatea din München și cea din Leipzig conducea la concluzia în sensul unei diferențe de „17 milioane de euro”, valoare care includea evaluarea unei întregi liste de date relevante, astfel cum fuseseră menționate la punctul 77 din scrisoarea menționată. Elementele analizate includeau costurile de investiții structurale, costurile de planificare, costurile fixe, costurile cu materialele și altele. Mai mult, faptul că unitatea din Leipzig permitea în viitor o eventuală creștere a producției a fost luat în considerare în decizie în favoarea sa.
- 114 Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 81 din scrisoarea din 5 aprilie 2012 sus-menționată, care analizează cu precizie un tabel ce evidențiază diferența de 17 milioane de euro dintre cele două unități în discuție, ajutorul de stat având acest cuantum constituia un element principal al deciziei privind amplasarea investiției. Acest ajutor de stat era considerat necesar pentru a permite investiției de la Leipzig să fie echivalentă celei de la München, al cărui avantaj consta în utilizarea clădirilor existente. Aceeași concluzie reiese din diferite documente interne ale BMW pe care s-a întemeiat Republica Federală Germania pe parcursul procedurii administrative, precum cele din luna decembrie 2009, în special procesul-verbal al unei reuniuni a comitetului de direcție din 15 decembrie 2009, la care se face trimitere în considerentele (170), (175) și (176) ale deciziei atacate.
- 115 Or, tocmai în acest context specific trebuie interpretată propunerea internă a reclamantei, ce rezultă din anexa 2 la aceeași scrisoare din 5 aprilie 2012 (p. 489), care consta, fără alte explicații în această privință, în solicitarea unui ajutor de stat în cuantum de 50 de milioane de euro. De altfel, trebuie să se constate că tabelul reprezentat la aceeași pagină menționează doar „posibilitățile de investiție și de

subvenționare” (Möglichkeiten der Investitionszulage und des Investitionszuschusses), și anume posibilitatea obținerii unui ajutor având un quantum ce corespunde unui prag de 12,5 % din investiție, și anume 50 de milioane de euro, fără să se facă o legătură clară în privința analizelor anterioare. Aceeași constatare se impune în ceea ce privește reluarea acestei propuneri în anexa 3 la scrisoarea în discuție, care are ca obiect un protocol intern al reclamantei din 15 decembrie 2009, la paginile 496-501, și în anexa 4 la aceeași scrisoare, la pagina 505, în care sunt cuprinse concluziile ce urmează unei evaluări a posibilităților de obținere a unor ajutoare fiscale sau a altor ajutoare în diverse amplasamente comparate – analize la care reclamanta face de asemenea trimitere în răspunsul la măsurile de organizare a procedurii dispuse de Tribunal, la punctul 39 și următoarele. În special, nici din documentele prezentate Comisiei de Republica Federală Germania, nici din susținerile reclamantei în fața Tribunalului nu reiese că, la data deciziei privind amplasarea investiției ce urma a fi efectuată, suma de 50 de milioane de euro ar fi fost evaluată cifric în raport cu unele elemente precum scenariile previzibile și chiar probabile ce puteau apărea pe durata investiției. Mai mult, trebuie să se adauge, astfel cum subliniază Comisia, că investiția respectivă a fost planificată pentru Leipzig, că investiția a fost aprobată definitiv și că proiectul a fost pus deja în aplicare ca urmare a aprobării ajutorului în quantum de 17 milioane de euro [a se vedea de asemenea considerentul (176) al deciziei atacate].

- 116 Trebuie să se arate că tocmai în aceste împrejurări, ulterior, în scrisoarea din 10 august 2012, Comisia a informat Republica Federală Germania cu privire la faptul că, pe baza informațiilor pe care le primise de la aceasta din urmă, costurile suplimentare aferente investiției la Leipzig puteau fi asumate prin intermediul unui ajutor de stat mai mic decât cel prevăzut în cererea formulată de BMW.
- 117 Potrivit Comisiei, efectele negative ale ajutorului, în quantumul solicitat inițial, erau foarte mari, neputând fi compensate prin faptul că se urmărea un scop de politică regională. Aceste elemente sunt dezvoltate în detaliu în considerentul (174) și următoarele ale deciziei atacate.
- 118 Or, Comisia a ținut seama în mod întemeiat de faptul că, în conformitate cu punctul 29 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, „[p]entru ca ajutoarele regionale să fie proporționale, valoarea și intensitatea ajutorului [ar trebui] să se limiteze la minimumul necesar pentru realizarea investiției în regiunea asistată”. Potrivit punctului 33 din aceeași comunicare, pentru un stimulent privind locul de amplasare, ajutorul va fi considerat, în general, ca fiind proporțional în cazul în care este egal cu diferența dintre costurile nete pentru ca întreprinderea beneficiară să investească în regiunea asistată și costurile nete pentru investiții în altă/alte regiune/regiuni.
- 119 În speță, în ceea ce privește quantumul care depășește suma de 17 milioane de euro, Comisia nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere prin faptul că a constatat că nu era vorba despre un ajutor care ar fi „necesar” pentru a produce un efect de stimulare a investiției, în conformitate cu punctul 21 din comunicarea sus-menționată, care face trimitere la punctul 68 din liniile directoare.
- 120 Comisia a constatat în mod întemeiat, în considerentul (182) al deciziei atacate, că principiul proporționalității avea semnificația că ajutorul care depășește minimumul necesar pentru a determina decizia de a amplasa proiectul de investiții în zona asistată trebuia să fie considerat superfluu, întrucât constituia fonduri gratuite acordate beneficiarului care nu erau condiționate și nu serveau unui scop compatibil cu normele privind ajutoarele de stat.
- 121 Or, în speță trebuie să se constate că nu s-a demonstrat că peste valoarea de 17 milioane de euro „ajutorul contribuia în mod efectiv la schimbarea comportamentului beneficiarului, astfel încât acesta să investească (suplimentar) în regiunea asistată în cauză”.
- 122 Simpla împrejurare că propunerea care fusese făcută organelor de decizie ale BMW include referirea la posibilitatea obținerii unui ajutor de 50 de milioane de euro nu poate fi considerată un element decisiv în contextul în care documentele tehnice conțineau concomitent o analiză care stabilea doar la

17 milioane de euro diferența de preț în funcție de realizarea investiției la München sau la Leipzig, fără să fi fost explicat în mod clar motivul pentru care quantumul solicitat era mai mare. Elementele din dosar permit doar să se constate în esență că o eventuală posibilitate de ajutor într-un quantum de până la 50 de milioane de euro era considerată în special de comitetul de direcție al BMW drept plafonul maxim care, eventual, ar fi putut să fie obținut.

123 Cu privire la acest din urmă aspect, nu poate fi considerată suficientă referirea generală la limita maximă prevăzută pentru o investiție într-o regiune asistată și nici referirea, fără ca datele să fie precis evaluate cifric, la riscuri viitoare legate de investiție, de exemplu determinate de modificările privind costurile cu forța de muncă. Pentru acordarea unui ajutor de 50 de milioane de euro nu este relevant nici să se sublinieze că acesta ar fi contribuit la ameliorarea rentabilității proiectului respectiv, astfel cum reclamanta a arătat în ședință.

124 În ceea ce privește trimiterea pe care reclamanta și intervenientul o fac la Decizia C(2014) 5071 final a Comisiei din 23 iulie 2014 privind ajutorul de stat SA.30743 (2012/C) (ex N 138/2010) – Germany Financing of infrastructure projects at Leipzig/Halle airport, în cazul privind finanțarea proiectelor de infrastructură la aeroportul Leipzig/Halle, pe de o parte, trebuie să se constate că acest caz privește un sector diferit, reglementat de norme specifice [a se vedea în special considerentele (8), (315) și (352) ale acestei decizii].

125 Pe de altă parte, chestiunile ridicate în cazul menționat la punctul 124 de mai sus, care le includ pe cele de a ști care parte a investiției este de interes public, sunt diferite de prezentul caz [a se vedea în special considerentul (209) și următoarele ale deciziei menționate la punctul 124 de mai sus]. În sfârșit, astfel cum reiese din considerentele (326) și (337) ale acestei decizii, aprecierea efectului stimulativ a fost efectuată și pe baza unei abordări *ex ante*. Același principiu a fost reluat în considerentele (340) și (341) ale deciziei respective, în cadrul aprecierii caracterului proporțional al ajutorului. În ceea ce privește fondul analizei referitoare la caracterul proporțional al ajutorului, reiese în special din considerentul (317) al deciziei menționate la punctul 124 de mai sus, precum și din considerentul (340) și următoarele că Comisia a analizat chestiunea dacă „ajutorul era limitat la minimum”. În considerentul (342) al acestei decizii se arată doar cu titlu suplimentar că:

„În orice caz, intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească deficitul real de finanțare al proiectului de investiție.”

126 În ceea ce privește documentele prezentate în speță Comisiei de Republica Federală Germania în luna septembrie 2012 și prin care se urmărea să se demonstreze costurile reale ale investiției, trebuie să se constate următoarele.

127 În conformitate cu considerentul (186) și următoarele ale deciziei atacate, Comisia arată că nu este posibil să fie luate în considerare elemente prezentate ulterior, așadar tardiv, a căror forță probantă o pune deopotrivă la îndoială. Fără a fi necesară pronunțarea asupra forței probante a documentelor în discuție, Tribunalul consideră că, în mod concret, analiza caracterului proporțional al ajutorului trebuie să fie efectuată, la rândul său, la data deciziei de realizare a investiției, cu alte cuvinte în contextul în care întreprinderea beneficiară decide cu privire la amplasarea proiectului.

128 Astfel, această concluzie reiese deja din logica punctului 21 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, care face trimitere la punctul 68 din liniile directoare și care obligă Comisia să verifice dacă ajutorul este „necesar” pentru stimularea investiției. Or, în afară de faptul că efectul „stimulativ” trebuie să fie apreciat înainte de luarea deciziei privind realizarea investiției, trebuie să se adauge că trimiterea la chestiunea dacă ajutorul este „necesar” în această privință face parte din analiza caracterului proporțional al ajutorului. Contrar susținerilor reclamantei, este imposibilă departajarea acestor criterii astfel încât unul să fie apreciat în prealabil, iar celălalt ulterior.

- 129 În această privință, trebuie să se adauge că soluția propusă de reclamantă ar conduce la o situație în care chiar și un ajutor care depășește strictul necesar în raport cu scopul urmărit ar putea fi considerat ca îndeplinind efectul stimulat și ca fiind proporțional, pentru unicul motiv că ar putea conduce la realizarea proiectului, astfel cum se menționează la punctul 22 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții și fără a fi luată în considerare chestiunea dacă acest ajutor nu constituie, în realitate, o plată care ar determina o ameliorare a situației financiare a întreprinderii beneficiare, fără a fi necesară pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute la articolul 107 alineatul (3) TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 ianuarie 2009, Kronoply/Comisia, T-162/06, EU:T:2009:2, punctul 65 și jurisprudența citată; a se vedea de asemenea prin analogie Hotărârea din 14 ianuarie 1997, Spania/Comisia, C-169/95, EU:C:1997:10, punctul 17). Această interpretare, ce urmărește să analizeze atât caracterul necesar al ajutorului, cât și efectul său stimulat la momentul investiției, se conformează punctului 29 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, precum și punctului 26 din comunicarea menționată, acesta din urmă referindu-se îndeosebi la „documentele prezentate unui comitet pentru investiții și care dezvoltă diferite scenarii de investiție”.
- 130 În sfârșit, astfel cum Comisia a arătat în mod întemeiat în considerentul (187) al deciziei atacate, analiza efectului stimulat al ajutorului și a caracterului său proporțional, în contextul alegerii amplasării la Leipzig, nu poate depinde de investiția în proiectul de fabricare a vehiculelor i8, acesta adăugându-se doar la proiectul de fabricare a vehiculelor i3 inițial, la o dată la care fusese decisă deja amplasarea la Leipzig. Însăși reclamanta a arătat în fața Tribunalului că decizia inițială din anul 2009 privind alegerea orașului Leipzig privea doar modelul i3, în timp ce producția modelului i8 a fost adoptată abia în anul 2011. Astfel cum arată Comisia, decizia privind modelul i8 nu mai trebuia deja să fie analizată în contextul celui de al doilea scenariu prevăzut de Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții (a se vedea punctul 88 de mai sus), cu alte cuvinte în contextul în care investiția fusese deja amplasată geografic. Astfel, după cum s-a reținut în considerentul menționat, numărul redus de vehicule i8 a căror fabricare fusese planificată nu permitea luarea în considerare a unui amplasament diferit de Leipzig. De altfel, chiar Republica Federală Germania a arătat că volumele de vehicule electrice planificate inițial nu urmau să fie modificate prin includerea modelului i8 și nici nu a mai susținut că era necesară modificarea în această privință a analizei ajutorului, în forma în care acesta fusese notificat.
- 131 Având în vedere toate cele de mai sus, Tribunalul respinge prezenta critică formulată de reclamantă, întrucât nu a fost demonstrat caracterul proporțional al ajutorului în ceea ce privește cuantumul său total, și anume cel care depășește suma de 17 milioane de euro.

– *Cu privire la a doua critică*

- 132 În opinia reclamantei, luarea în considerare a „costurilor de planificare” în cadrul aprecierii oportunității ajutorului constituie o eroare vădită, întrucât oportunitatea trebuie evaluată mai degrabă în raport cu „costurile efective”. Oportunitatea ajutorului și costurile eligibile ar trebui să fie apreciate întotdeauna *ex post*, astfel încât să se țină seama de realitatea economică. Potrivit reclamantei, doar efectul stimulat poate fi apreciat *ex ante*, la data deciziei de realizare a investiției. Orice altă metodă ar fi disproporționată, nu ar ține seama de realitatea economică și ar deschide calea spre abuz care ar consta în supraevaluări ale costurilor de planificare. În speță, costurile suplimentare ar fi fost efectiv comunicate Comisiei în cadrul procedurii. Pe de altă parte, reclamanta arată că, în conformitate cu dispozițiile IZG, avea și obligația să demonstreze condițiile efective de realizare a investiției. În sfârșit, reclamanta susține că Comisia a procedat din automatism, cu alte cuvinte fără a aprecia efectele ajutorului în afara diferenței de costuri evaluate la 17 milioane de euro. Procedând astfel, Comisia nu și-ar fi exercitat puterea de apreciere în plenitudinea sa.
- 133 Comisia contestă susținerile reclamantei.

- 134 În această privință, Tribunalul face trimitere la analizele efectuate deja în cadrul criticilor precedente. Astfel, reclamanta nu indică un temei juridic precis care să permită să se constate dacă, în speță, trebuia să se țină seama de costurile „efective”, iar nu de costurile planificate inițial la momentul deciziei de realizare a investiției.
- 135 Or, contrar susținerilor reclamantei, faptul că, în cadrul aprecierii caracterului necesar și stimulatив al ajutorului, Comisia a analizat elementele de care dispunea ținând seama de situația la data deciziei care permitea o alegere definitivă a amplasării proiectului de investiție nu poate fi considerat „disproporționat”.
- 136 În ceea ce privește susținerea reclamantei potrivit căreia această abordare a Comisiei „ar deschide calea spre abuz, constând în supraevaluări ale costurilor de planificare”, este suficient să se constate că, astfel cum reiese în special din partea finală a punctului 25 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, Comisiei îi revine sarcina să analizeze dacă costurile planificate erau sau nu erau „realiste” în contextul evaluării diferitor scenarii comparative prezentate de statul membru care notifică ajutorul.
- 137 În sfârșit, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 28 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, în cazul în care „ajutorul nu schimbă comportamentul beneficiarului prin stimularea realizării de investiții (suplimentare) în regiunea asistată în cauză, nu există un efect de stimulare în vederea atingerii obiectivului regional. În cazul în care ajutorul nu are niciun efect de stimulare în vederea atingerii obiectivului regional, ajutorul în cauză poate fi considerat un aport de capital acordat gratuit întreprinderii”. Potrivit aceluiași punct, „[a]stfel, în cazul unei evaluări aprofundate a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, ajutoarele nu vor fi aprobate în situațiile în care se dovedește că aceeași investiție ar putea fi realizată în regiune chiar și în absența ajutorului” (a se vedea partea finală a punctului 3 din comunicarea menționată).
- 138 Din logica acestei dispoziții reiese obligația Comisiei de a analiza dacă un ajutor permite modificarea comportamentului unei întreprinderi care o determină să realizeze o investiție pe care nu ar fi realizat-o în lipsa ajutorului, care are un quantum definit în prealabil și „necesar”. Luarea în considerare ulterioară a costurilor reale nu mai are impact asupra acestui element al analizei, însă permite cel mult să precizeze unele elemente care fac parte din riscul antreprenorial al întreprinderii beneficiare a ajutorului.
- 139 Prin urmare, trebuie să fie respinsă și prezenta critică.

– *Cu privire la a treia critică*

- 140 În opinia reclamantei, Comisia a constatat în mod vădit eronat, în considerentul (182) al deciziei atacate, că ajutorul care depășea quantumul minim necesar pentru a determina decizia de a amplasa proiectul de investiții în zona asistată trebuia să fie considerat superfluu, întrucât această parte a ajutorului financiar nu urmărea un obiectiv compatibil cu dispozițiile ce reglementează ajutoarele de stat. Reclamanta arată că această constatare decurge dintr-o ipoteză incorectă potrivit căreia investiția BMW ar fi trebuit să fie realizată în mod necesar la Leipzig dacă ajutorul era acordat doar în quantum de 17 milioane de euro. Or, dimpotrivă, reclamanta subliniază că întreprinderea în cauză a pornit de la ipoteza că îi va fi acordat un ajutor de 49 de milioane de euro, care a inițiat decizia de realizare a investiției în acea zonă asistată. Potrivit reclamantei, ajutorul urmărea un obiectiv compatibil cu dispozițiile ce reglementează ajutoarele de stat întrucât îndeplinea condițiile prevăzute de IZG, care constituia o măsură de ajutor compatibilă cu piața internă în temeiul Regulamentului nr. 800/2008. Reclamanta respinge critica ce i se impută, de tentativă de eludare a schemelor de ajutoare.
- 141 Comisia contestă susținerile reclamantei.

142 Tribunalul constată că această critică poate fi respinsă pentru aceleași motive ca în cazul criticilor precedente. Astfel cum menționează Comisia la punctul 93 din memoriul în apărare, trebuie să se adauge că decizia de realizare a investiției în discuție fusese adoptată deja de întreprinderea beneficiară pe baza unei promisiuni de acordare a ajutorului din partea Republicii Federale Germania și sub rezerva autorizării definitive de către Comisie. Or, aceasta din urmă a autorizat doar quantumul de 17 milioane de euro, aferent datelor cifrice privind diferența de costuri dintre unitatea din Leipzig și cea din München, date care fuseseră prezentate în documentația care a servit ca temei pentru organele competente ale BMW și care, ulterior, au făcut parte din dosarul de notificare.

Cu privire la al treilea aspect al celui de al doilea motiv

143 În opinia reclamantei, în lipsa verificării și a observațiilor critice din partea terților în cadrul procedurii administrative, trebuie să se considere că este vădit nefondată observația Comisiei cuprinsă în considerentul (189) al deciziei atacate, potrivit căreia quantumul suplimentar de 28 257 273 de euro ar avea efecte negative care ar constitui o denaturare gravă a concurenței, cu atât mai mult cu cât ar descuraja concurenții să realizeze investiții în produse similare, ceea ce ar contribui la înlăturarea investitorilor privați de pe piața relevantă. Comisia s-ar fi abținut să își exercite puterea de apreciere. Potrivit reclamantei, nu este posibil să se considere că orice ajutor cu un quantum mai mare decât diferența de costuri între unitățile în discuție avusese în mod automat un efect de denaturare a concurenței, în special chiar fără a aprecia poziția deținută de BMW pe piață și fără a compara avantajele investiției care a făcut obiectul subvenției cu efectele sale negative. În speță, efectele pozitive ale măsurii ar fi evidente, aceasta permițând promovarea dezvoltării regiunii respective, precum și anumite obiective prioritare ale Uniunii în domeniile protecției mediului și energiei.

144 Comisia contestă susținerile reclamantei.

145 În această privință, Tribunalul amintește că, pentru ca un ajutor regional să fie proporțional, quantumul și intensitatea acestuia trebuie să fie limitate la minimumul necesar pentru realizarea investiției în regiunea asistată. În acest context, trebuie să se arate că punctul 30 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, care, în mod întemeiat, putea fi aplicat de Comisie în speță (a se vedea partea finală a punctului 66 de mai sus), face trimitere la liniile directoare și la anumite plafoane stabilite pentru ajutoarele regionale în funcție de gravitatea problemelor care afectează aceste regiuni. Mai mult, punctul 33 din această comunicare menționează situația în care un ajutor va fi considerat, în general, proporțional. Se face trimitere la împrejurarea în care ajutorul este egal cu diferența dintre costurile nete ale unei investiții în regiunea asistată pentru întreprinderea beneficiară și cele ale unei investiții realizate în altă regiune sau în alte regiuni. Sunt enumerate și alte criterii care trebuie să fie luate în considerare. Pe de altă parte, trebuie să se sublinieze că un asemenea principiu al proporționalității, care constă în limitarea unui ajutor la minimumul necesar într-o modalitate care să reducă denaturările pe piața internă, prezintă relevanță și în alte domenii ale dreptului privind ajutoarele de stat (a se vedea prin analogie Hotărârea din 19 iulie 2016, Kotnik și alții, C-526/14, EU:C:2016:570, punctele 54, 57 și 59).

146 În speță, întrucât criteriul „proporționalității” nu a fost demonstrat pentru partea din ajutor care depășea valoarea de 17 milioane de euro, Comisia nu a săvârșit o eroare de drept și nici o eroare vădită prin faptul că a constatat că suma suplimentară de 28 257 273 de euro ar fi avut efecte negative care ar constitui o denaturare gravă a concurenței, cu atât mai mult cu cât acestea ar putea descuraja concurenții să realizeze investiții în produse similare, ceea ce ar contribui la înlăturarea investitorilor privați de pe piața relevantă. Astfel, nu se poate exclude că această parte a ajutorului permitea doar excluderea finanțării unui „risc” aferent investiției și, pe această cale, a realizării unui aport de lichidități întreprinderii beneficiare. În aceste împrejurări, Comisia putea să prezume efectul negativ constând într-o posibilă denaturare a concurenței și într-un efect disuasiv pentru realizarea unor investiții private concurente. Concluzia este identică în măsura în care ajutorul constă în consolidarea

nejustificată a poziției întreprinderii pe piață, care îi permite să își finanțeze necesitățile depășind ceea ce este necesar pentru a urmări scopurile avute în vedere, respectiv stimularea deciziei sale de a face investiții în regiunea asistată. Prin urmare, Comisia putea să constate, fără a analiza eventualele efecte pozitive suplimentare, că ajutorul nu se conforma pieței unice.

- 147 Această soluție este întărită prin interpretarea punctelor 6 și 7 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții. Pe de o parte, după cum se arată la punctul 6 din această comunicare, anumite ajutoare regionale cu o valoare ridicată, acordate pentru proiecte mari de investiții, ar putea avea efecte semnificative asupra schimburilor comerciale și ar putea determina denaturări importante ale concurenței.
- 148 Pe de altă parte, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 7 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții și după cum se face trimitere la punctul 68 din liniile directoare, obiectivul investigației oficiale, care face parte dintr-o abordare individualizată, este acela de a verifica în mod detaliat „dacă ajutorul este necesar pentru stimularea investiției” și dacă „avantajele măsurii de ajutor sunt mai mari decât denaturarea concurenței și decât efectele asupra schimburilor dintre statele membre rezultate ca urmare a acordării ajutorului”. Întrucât aceste condiții sunt cumulative, numai în cazul în care răspunsul la prima parte citată este pozitiv Comisia îi revine obligația să evalueze a doua parte. În același sens, din cuprinsul punctului 52 din aceeași comunicare reiese că, după ce a „stabilit că ajutorul [ar fi] necesar ca stimulent pentru realizarea investiției în regiunea respectivă”, Comisia ar trebui să compare efectele pozitive ale ajutorului regional acordat unui proiect mare de investiții cu efectele negative ale acestuia.
- 149 Prin urmare, Tribunalul consideră că, întrucât Comisia a prezentat în mod corect în ce măsură ajutorul în discuție era susceptibil să denatureze concurența, aceasta nu avea obligația să efectueze o analiză economică a situației reale a pieței respective (a se vedea prin analogie Hotărârea din 30 aprilie 2009, Comisia/Italia și Wam, C-494/06 P, EU:C:2009:272, punctul 58), contrar susținerilor reclamantei.
- 150 Prin urmare, trebuie să se respingă și prezenta critică invocată de reclamantă.

Cu privire la al patrulea aspect al celui de al doilea motiv

- 151 Reclamanta arată în esență că, în cazul în care Tribunalul ar trebui să considere că ajutorul era compatibil cu piața internă doar în măsura în care permitea compensarea costurilor suplimentare efective, *quod non*, trebuie să se observe că BMW a menționat, prin intermediul comunicării efectuate de Republica Federală Germania la 28 septembrie 2012, că în acea perioadă costul aferent investiției în unitatea de la Leipzig era cu 46 de milioane de euro mai mare decât costul unei investiții comparabile în unitatea de la München. Această scrisoare cuprinde, în opinia reclamantei, o detaliere a cuantumului de aproximativ 29 de milioane de euro – care s-ar adăuga la costurile de planificare de 17 milioane de euro, estimate la data deciziei privind amplasarea, adoptată în luna decembrie 2009, – ceea ce ar corespunde cheltuielilor suplimentare nete rezultate din amplasare. Prin urmare, suma de 45 257 260,13 euro care a fost solicitată ar fi justificată în întregime.
- 152 În ceea ce privește aprecierile Comisiei, cuprinse în considerentul (178) al deciziei atacate, potrivit cărora „documentele prezentate de [Republica Federală] Germania în septembrie 2012 și care indică suma suplimentară nu sunt nici reale, nici actuale în raport cu vreo decizie de investiție, întrucât acestea au fost redactate abia în septembrie 2012”, pe de o parte, reclamanta susține că, dimpotrivă, era vorba efectiv despre extrase din documente contabile anuale ale BMW, care fuseseră supuse controlului unui cabinet de expertiză contabilă. Pe de altă parte, reclamanta arată că aceste documente au fost elaborate în scopul evaluării de către Comisie a oportunității ajutorului în discuție. În opinia reclamantei, era evident că trebuia să se țină seama și de costurile suplimentare aferente capacităților de producție a modelului i8. Intervenientul susține în esență argumentația reclamantei.

153 Comisia contestă susținerile reclamantei.

154 Această critică reia în esență elemente care au fost deja analizate. Întrucât scrisoarea în discuție, adresată Comisiei de Republica Federală Germania, este datată 28 septembrie 2012, nu poate fi considerată pertinentă pentru chestiunea dacă „ajutorul era necesar pentru stimularea investiției”, conform punctului 7 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții. Trebuie să se constate, similar Comisiei, că numai prima investiție, care vizează producția de vehicule i3, este pertinentă în analiza efectuată conform celui de al doilea criteriu prevăzut la punctul 22 din comunicarea menționată, prin care se urmărește să se stabilească mai degrabă dacă ajutorul oferea un stimulent pentru efectuarea unei investiții în regiunea respectivă decât în altă parte, întrucât aceasta compensa dezavantajele nete și costurile legate de alegerea amplasării în regiunea beneficiară a ajutorului. Astfel, reclamanta nu a susținut în mod autonom că proiectul de producție a vehiculelor i8 era analizat deopotrivă în mod comparativ în ceea ce privește unitatea de producție.

155 În această privință, trebuie evidențiat și considerentul (187) al deciziei atacate, potrivit căruia în esență în anul 2009 modelul i8 nu era încă inclus în decizia de realizare a investiției în unitatea de la Leipzig. Numai după ce BMW a adoptat decizia de amplasare a unității de la Leipzig pentru modelul i3, o decizie adițională a inclus modelul i8. Din documentele prezentate de Republica Federală Germania nu reiese că această a doua decizie privea la rândul ei o alegere autonomă în privința regiunii, ci mai degrabă că necesita o alegere adecvată pentru problema dacă era necesară producerea unui model adițional i8 în unitatea de la Leipzig pentru care se optase deja. Or, o asemenea situație este similară celei prevăzute în primul scenariu menționat la punctul 22 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții.

156 De altfel, niciun ajutor suplimentar independent nu a fost solicitat în mod special în ceea ce privește modelul de vehicul i8, iar Republica Federală Germania a confirmat că adăugarea acestui model la proiectul inițial nu urma să determine o creștere a volumului de producție a vehiculelor electrice în unitatea de la Leipzig (a se vedea în acest sens scrisoarea adresată Comisiei de Republica Federală Germania la 25 mai 2011).

157 În scrisoarea adresată Comisiei la 25 mai 2011, Republica Federală Germania a concluzionat că, chiar în cazul în care producția vehiculelor i8 trebuia să se situeze mai degrabă spre nivelul superior al limitelor prevăzute în primii doi ani de producție, estimarea totală a investiției nu urma să fie depășită. Republica Federală Germania a menționat expres că volumele de fabricație urmau să fie incluse în unitatea de la Leipzig, atât pentru modelul i3, cât și pentru modelul i8. În opinia sa, nu se preconiza modificarea notificării în această privință.

158 Trebuie să se sublinieze de asemenea că Republica Federală Germania a susținut că numai după ce erau depășite unele efecte aferente crizei financiare globale proiectul a luat o formă mai inovantă, chiar mai luxoasă, care includea tehnologiile carbon și evolua prin crearea unui centru tehnic de noi competențe la Leipzig, care presupunea planificarea unui model nou denumit i8. Tocmai în acest context BMW a decis în anul 2010 să adauge la unitatea în discuție producția modelului inovator i8, precum și producția de materiale plastice, situație care a avut ca efect creșterea considerabilă a costurilor de investiții în raport cu cele planificate inițial.

159 Deși este adevărat că Republica Federală Germania explică ulterior că ar fi fost posibil ca modelul i8 să fi fost produs cu un cost mai mic în unitatea de la München, în această privință nu a fost prezentat niciun element de comparație, spre deosebire de cazul alegerii privind realizarea investiției i3 la Leipzig. Pe de altă parte, nu s-a demonstrat că afirmația Comisiei potrivit căreia părea rezonabilă „grefarea” producției modelului i8 la Leipzig, deja prevăzută pentru modelul i3, în măsura în care materialele de producție și tehnicile se suprapuneau, ar fi indicat o eroare vădită de apreciere.

160 În aceste împrejurări, Comisia a estimat în mod întemeiat că trebuiau să fie considerate pertinente numai costurile previzionale inițiale. Astfel, nu poate fi luată în considerare noua evaluare a costurilor reale, în pofida faptului că Comisia a fost informată cu privire la acestea înainte de adoptarea deciziei atacate.

161 Prin urmare, trebuie să se respingă și această critică și, în consecință, al doilea motiv în totalitate.

Cu privire la al treilea motiv, invocat cu titlu subsidiar, întemeiat pe încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE și a Regulamentului nr. 800/2008 rezultată din limitarea cuantumului ajutorului la un quantum inferior celui exceptat de la obligația de notificare

162 În opinia reclamantei, aceasta putea obține de la Republica Federală Germania pe baza proiectului de investiție descris în decizia atacată un ajutor întemeiat „pe schema de ajutoare autorizată prin Regulamentul nr. 800/2008” și „menționată în IZG” în limita sumei de 22,5 milioane de euro, întrucât erau îndeplinite condițiile prevăzute de această lege germană. Reclamanta susține că o asemenea concluzie era valabilă „independent de orice notificare, în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 800/2008”. Prin urmare, cu titlu subsidiar, reclamanta solicită Tribunalului anularea deciziei atacate în măsura în care Comisia refuză în mod expres alocarea către BMW a ajutorului de 22,5 milioane de euro.

163 Reclamanta subliniază că, prin acest fapt, Comisia interzice Republicii Federale Germania, în mod contrar situației rezultate în lipsa notificării sau în cazul în care reclamanta s-ar fi desistat, să acorde ajutorul în quantum de 22,5 milioane de euro. Reclamanta susține că este vorba despre o încălcare a articolului 108 alineatul (3) TFUE și a Regulamentului nr. 800/2008 și despre un abuz de putere care aduce atingere în mod nelegal competențelor Republicii Federale Germania. În opinia reclamantei, întrucât „IZG este un ajutor existent”, Comisia poate examina doar măsurile concrete, notificate din cauza depășirii pragului de notificare. Atunci când sunt inferioare acestui prag, ajutoarele ar trebuie să fie considerate întotdeauna ca fiind compatibile cu piața internă în temeiul IZG. Intervenientul susține în esență argumentele reclamantei.

164 Comisia contestă susținerile reclamantei și ale intervenientului.

165 În această privință, trebuie amintit că obligația de notificare constituie unul dintre elementele fundamentale ale sistemului de control stabilit de Tratatul FUE în domeniul ajutoarelor de stat. În cadrul acestui sistem, statele membre au obligația, pe de o parte, de a notifica Comisiei fiecare măsură care urmărește să instituie sau să modifice un ajutor în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE și, pe de altă parte, de a nu pune în aplicare o astfel de măsură, în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) TFUE, atât timp cât instituția menționată nu a adoptat o decizie finală privind măsura respectivă (Hotărârea din 21 iulie 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, punctul 31).

166 Obligația care revine statului membru în cauză de a notifica orice ajutor nou Comisiei este precizată la articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [108 TFUE] (JO 1999, L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41) (Hotărârea din 21 iulie 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, punctul 32).

167 Or, conform articolului 109 TFUE, Consiliul Uniunii Europene este autorizat să adopte toate regulamentele utile pentru aplicarea articolelor 107 și 108 TFUE și să stabilească în special condițiile de aplicare a articolului 108 alineatul (3) TFUE, precum și categoriile de ajutoare care sunt exceptate de la procedura prevăzută în această din urmă dispoziție (Hotărârea din 21 iulie 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, punctul 33).

- 168 Pe de altă parte, în temeiul articolului 108 alineatul (4) TFUE, Comisia poate adopta regulamente privind categoriile de ajutoare de stat cu privire la care Consiliul, în temeiul articolului 109 TFUE, a considerat că pot fi exceptate de la procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (3) TFUE (Hotărârea din 21 iulie 2016, *Dilly's Wellnesshotel*, C-493/14, EU:C:2016:577, punctul 34).
- 169 Astfel, Regulamentul (CE) nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor [107 și 108 TFUE] anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale (JO 1998, L 142, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 31), pe baza căruia a fost adoptat ulterior Regulamentul nr. 800/2008, a fost adoptat în temeiul articolului 109 TFUE (Hotărârea din 21 iulie 2016, *Dilly's Wellnesshotel*, C-493/14, EU:C:2016:577, punctul 35).
- 170 De aici rezultă că, în pofida obligației de notificare prealabilă a fiecărei măsuri de instituire sau de modificare a unui ajutor nou, care este impusă statelor membre în temeiul tratatelor și care constituie unul dintre elementele fundamentale ale sistemului de control al ajutoarelor de stat, dacă o măsură de ajutor adoptată de un stat membru îndeplinește condițiile relevante prevăzute de Regulamentul nr. 800/2008, acest stat membru se poate prevala de posibilitatea de a fi scutit de obligația sa de notificare. În schimb, din considerentul (7) al Regulamentului nr. 800/2008 reiese că ajutoarele de stat care nu intră sub incidența acestui regulament se supun în continuare obligației de notificare prevăzute la articolul 108 alineatul (3) TFUE (Hotărârea din 21 iulie 2016, *Dilly's Wellnesshotel*, C-493/14, EU:C:2016:577, punctul 36).
- 171 În consecință, Regulamentul nr. 800/2008 și condițiile prevăzute de acesta trebuie să fie interpretate în mod strict, fiind o atenuare a regulii generale pe care o reprezintă obligația de notificare (Hotărârea din 21 iulie 2016, *Dilly's Wellnesshotel*, C-493/14, EU:C:2016:577, punctul 37).
- 172 O asemenea abordare este susținută de obiectivele urmărite prin regulamentele generale de exceptare pe categorii de ajutoare, după cum sunt expuse în considerentele (4) și (5) ale Regulamentului nr. 994/98. Astfel, deși Comisia este autorizată să adopte asemenea regulamente, pentru asigurarea unei supravegheri eficiente a normelor privind concurența în materia ajutoarelor de stat și pentru simplificarea procedurilor administrative, fără a reduce controlul Comisiei în acest domeniu, regulamentele amintite au de asemenea ca obiectiv creșterea transparenței și a securității juridice. Respectarea condițiilor prevăzute de aceste regulamente, inclusiv, așadar, de Regulamentul nr. 800/2008, permite asigurarea îndeplinirii în totalitate a acestor obiective (Hotărârea din 21 iulie 2016, *Dilly's Wellnesshotel*, C-493/14, EU:C:2016:577, punctul 38).
- 173 În speță, Tribunalul constată, în ceea ce privește, mai specific, ajutoarele regionale care depășesc pragurile prevăzute pentru exceptarea de la obligația de notificare individuală a Comisiei, în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 800/2008, că ele nu pot fi apreciate în temeiul acestuia, întrucât nu sunt reglementate de regulament, ci trebuie să fie evaluate în conformitate cu Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute de liniile directoare și, într-un mod mai general, având în vedere cerințele prevăzute la articolul 107 alineatul (3) TFUE (a se vedea de asemenea punctele 65-67 de mai sus).
- 174 Astfel, în ceea ce privește aplicarea dispoziției prevăzute la articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 800/2008, trebuie să se sublinieze că este necesar ca aceasta să fie interpretată în lumina și în contextul articolului 6 alineatul (1) din același regulament, potrivit căruia „[p]rezentul regulament nu se aplică niciunui ajutor individual, indiferent dacă este acordat ad-hoc sau în baza unei scheme de ajutor, al cărui echivalent-subvenție brut depășește următoarele praguri [prevăzute]”. În schimb și

contrar afirmațiilor reclamantei, doar pentru ajutoarele care se conformează regulamentului și care nu depășesc pragurile de notificare trebuie să se facă trimitere la considerentul (5) al acestuia, potrivit căruia:

„Prezentul regulament ar trebui să scutească orice ajutor care îndeplinește toate condițiile relevante prevăzute de prezentul regulament, precum și orice schemă de ajutor, cu condiția ca orice ajutor individual care ar putea fi acordat în cadrul unei astfel de scheme să îndeplinească toate condițiile relevante din prezentul regulament. Pentru a garanta transparența, precum și o monitorizare mai eficientă a ajutorului, orice măsură de ajutor individual acordată în temeiul prezentului regulament ar trebui să conțină o trimitere expresă la dispoziția aplicabilă din capitolul II [din prezentul regulament] și la legislația națională pe care se bazează ajutorul individual.”

- 175 În același sens, trebuie amintit că, în conformitate cu liniile directoare și în special cu punctul 64 din acestea, statele membre trebuie să notifice individual Comisiei anumite ajutoare pentru proiecte mari de investiții în temeiul unei scheme de ajutoare existente, în cazul în care ajutorul îndeplinește toate condițiile definite de liniile directoare.
- 176 În aceste împrejurări și contrar celor susținute de reclamantă și de intervenient, nu se poate considera că ajutorul în discuție făcea obiectul unei exceptări din cauză că se încadra în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 800/2008 sau al IZG. Astfel, întrucât depășea limita prevăzută pentru a fi încadrat în sfera unei notificări obligatorii, Comisia a apreciat în mod întemeiat că trebuia să îl evalueze ca ajutor individual, iar nu ca ajutor ce se încadra în domeniul regulamentului privind exceptările pe categorii de ajutoare sau ca ajutor existent autorizat (a se vedea prin analogie Concluziile avocatului general Wathelet prezentate în cauza Comisia/Italia, C-467/15 P, EU:C:2017:24, punctele 61-73 și jurisprudența citată).
- 177 Tribunalul consideră că, în speță, niciuna dintre dispozițiile citate de reclamantă sau de intervenient nu permite să le susțină argumentul potrivit căruia Comisia și-a depășit competențele întrucât a evaluat în ansamblu ajutorul notificat în ceea ce privește conformitatea acestuia cu piața internă, iar nu doar cuantumul său care depășea pragul de notificare. În special, în această privință trebuie să se sublinieze că faptul că Comisia adoptă decizia să autorizeze un ajutor care i-a fost notificat determină consecințe juridice importante și obligatorii, sub rezerva unică a unei contestări eventuale în fața instanțelor Uniunii. Este vorba, în acest fel, despre un regim procedural diferit de cel care se încadrează într-o exceptare pe categorii de ajutoare care, la rândul său, constă într-o metodă bazată pe o prezumție de conformitate cu piața internă. În împrejurări precum cele din prezenta cauză, o prezumție de conformitate a ajutorului până la un anumit prag nu poate prevala asupra aprecierii sale individuale, din moment ce este cert că acesta din urmă se încadra în obligația de notificare, cu alte cuvinte avea o importanță considerată, de la bun început, specifică în ceea ce privește efectele sale eventuale asupra concurenței.
- 178 Pe de altă parte, reiese din însuși cuprinsul punctului 56 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții că „Comisia poate decide să aprobe, să condiționeze sau să interzică ajutorul”. În continuare, la același punct se arată, pe de o parte, că, în cazul în care adoptă o decizie condiționată în temeiul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul nr. 659/1999, Comisia poate impune condiții pentru a limita eventuala denaturare a concurenței și pentru a asigura proporționalitatea și, pe de altă parte, că, în special, Comisia poate reduce suma notificată a ajutorului sau intensitatea acestuia la un nivel considerat a fi proporțional și, prin urmare, compatibil cu piața internă.
- 179 Contrar celor susținute de reclamantă, concluziile sus-menționate nu sunt invalidate de trimiterea efectuată la nota de subsol aferentă punctului 56 din Comunicarea privind criteriile pentru o evaluare aprofundată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții, în care se arată că, „[a]tunci când ajutorul se acordă pe baza unei scheme existente de ajutoare regionale, trebuie remarcat totuși faptul că statul membru are în continuare posibilitatea de a acorda acest ajutor până la valoarea

corespunzătoare sumei maxime permise pe care o investiție cu cheltuieli eligibile de 100 de milioane [de euro] o poate primi conform normelor în vigoare”. Astfel, această notă de subsol nu poate fi considerată ca având prioritate asupra faptului că ajutorul în discuție în speță, notificat în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 800/2008, trebuia să fie apreciat ca ajutor individual, iar nu ca ajutor acordat în cadrul unei scheme de ajutoare regionale autorizate. În această privință, s-a constatat deja că, în conformitate cu comunicarea în discuție și în cadrul analizei efectuate potrivit articolului 107 alineatul (3) TFUE, Comisia trebuia să aprecieze în special caracterul stimulat și proporțional al ajutorului. Or, tocmai pe acest temei Comisia a considerat că ajutorul era compatibil cu piața internă doar în limita a 17 milioane de euro, care corespundea diferenței de costuri dintre unitatea din München și cea din Leipzig, evaluată la data deciziei referitoare la investiție și la amplasarea acesteia.

180 De asemenea, pentru motivele arătate, trebuie să se respingă susținerile intervenientului, menționate la punctele 61-67 din memoriul în intervenție, conform cărora în esență în speță ar trebui să se considere că ajutorul în discuție se încadra, până la pragul de notificare, într-o schemă de ajutoare existentă apreciată ca fiind deja analizată de Comisie în ceea ce privește conformitatea sa cu piața internă. Dimpotrivă, Tribunalul apreciază că ajutorul notificat în speță, care depășea pragurile prevăzute pentru o notificare individuală, trebuie să fie considerat ca încadrându-se într-o rezervă la autorizare sau la exceptare, căreia i-ar fi făcut obiectul schema generală de ajutoare în discuție, și anume IZG (a se vedea prin analogie Hotărârea din 6 iulie 1995, AITEC și alții/Comisia, T-447/93-T-449/93, EU:T:1995:130, punctele 124-131).

181 În aceste împrejurări, trebuie să se concluzioneze că Comisia a considerat în mod întemeiat că doar o analiză individuală permitea stabilirea caracterului legal al unui asemenea ajutor sau al unei părți a acestuia. De altfel, trebuie să se constate că necesitatea unei asemenea examinări corespunde finalității articolului 107 TFUE, care, în calitate de normă de concurență, urmărește să împiedice, în principiu, situația în care acordarea ajutoare de către statele membre denaturează concurența sau afectează schimburile comerciale pe piața internă. Această abordare se conformează de asemenea principiilor ce decurg din Hotărârea din 6 martie 2002, Diputación Foral de Álava și alții/Comisia (T-127/99, T-129/99 și T-148/99, EU:T:2002:59, punctele 228 și 229), potrivit cărora ajutoarele care depășesc plafoanele stabilite de o schemă de ajutoare, chiar dacă este vorba despre o schemă generală de ajutoare care a făcut obiectul unei decizii de autorizare, nu pot fi considerate ca fiind acoperite în totalitate de aceasta din urmă.

182 Prin urmare, se impune respingerea și a celui de al treilea motiv invocat de reclamantă, fără a fi necesară, în orice caz, pronunțarea pe fond asupra chestiunii dacă, în ipoteza în care proiectul de ajutor în discuție ar fi fost limitat la 22,5 milioane de euro, acesta ar fi îndeplinit condițiile prevăzute de IZG, și, prin urmare, respingerea acțiunii în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

183 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

184 Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia să suporte propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisie, conform concluziilor acesteia.

185 Intervenientul suportă propriile cheltuieli de judecată, în conformitate cu articolul 138 alineatul (3) din Regulamentul de procedură.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a cincea)

declară și hotărăște:

- 1) **Respinge acțiunea.**
- 2) **Bayerische Motoren Werke AG suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisia Europeană.**
- 3) **Freistaat Sachsen suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Dittrich

Schwarcz

Tomljenović

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 12 septembrie 2017.

Semnături